

Наша Ніва

П Е Р Ш А Я

Б Е Л А Р У С К А Я

Г А З Э Т А

ISSN 1819-1614

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходзіць штотыднёва, у пятніцы

9 771819 161008

Танцы з вайкамі

Палітыка Мілінкевіча
перажыве палітыка
Мілінкевіча, піша
Віталь Сіліцкі.
Старонка 3.

«Да будзе ізвержан ад съяшчэннага чыну»

Мітрапаліт Філарэц
забараніў служэньне
святару Аляксандру
Шрамку за ўдзел
у кампаніі за перагляд
закону «Пра свабоду
сумлення». Старонка 7.

У дыпкорпuse склася беларускамоўная суполка

Яе душа — гэта,
безумоўна, Стэфан
Эрыксан. Гутарка
з кірауніком аддзялення
швэдзкага пасольства.
Старонка 16.

Сакрат, які быў «Кастусём»

Лідэр беларускай
нацыянальнай
меншасці ў Польшчы
Сакрат Яновіч
прызнаўся, што быў
съядомым
інфарматарам
польскага КГБ.
Старонка 8.

АПЫТАНЬНЕ НА САЙЦЕ NN.BY

Якая ў Вас адукцыя, чытач?

Вышэйшая	339 (60.2%)
Яшчэ вучуся ва ўніверсітэце / ВНУ	142 (25.2%)
Сярэдняя	29 (5.2%)
Яшчэ вучуся ў школе / вучэльні	47 (8.3%)
Няпоўная сярэдняя	6 (1.1%)

Усяго прагаласавала: 563.

ДЗЯНІС РАМАНЮК

Стань беларускім гісторыкам

Факультэт мастацтваў і гісторыі культуры Эўрапейскага гуманітарнага ўніверсітэту ужо другі год робіць набор на аддзяленне «Беларусістыка». На ім прадугледжаныя бакалаврскія («Гісторыя Беларусі і культурная антралептэгія», «Ахова і выкантынанне культурнай спадчыны», «Візуальны дызайн і мэдія», «Тэорыя і практика сучаснага мастацтва») і магістэрскія («Ахова і інтэрпрэтацыя культурнай спадчыны») праграмы для асобаў з вышэйшай адукцыяй і студэнтаў апошніх курсаў з Беларусі.

Бакалаврскія праграмы прадугледжваюць вочную і завочную формы навучанья; магчымасць вывучэння літоўскай мовы і культуры; атрыманьне дыплёму дзяржаўнага ўзору Літоўскай Рэспублікі, якія прызнаецца ў краінах Эўрапейскага Саюзу.

Да прыкладу, па скончэнні праграмы «Гісторыя Беларусі і культурная антралептэгія» даецца дыплём «бакалавр гісторыі» эўрапейскага ўзору і, вядома, грунтоўныя веды па беларускай, эўрапейскай і сусветнай гісторыі, культурной антралептэгі, этнолёгіі, археалёгіі. Апроч таго, студэнт мае ўнікальную магчымасць жыць і выжываць гісторыю ў горадзе, вуліцы якога памятаюць вялікага князя Гедыміна, першадрукара Францішка Скаріну, паэта Адама Міцкевіча і пастранца Кастуся Каліноўскага. У Вільні жывуць традыцыі шматнацыянальнага Вялікага княства Літоўскага, дзе пераважаў дух нацыянальных і рэлігійных талеранцы. Курс прадугледжвае сустрэчы і контакты зь вядомымі беларускімі гісторыкамі, пісьменнікамі, паэтамі, журналістамі і палітыкамі.

Выпускнікі праграмы могуць працаваць навуковымі супрацоўнікамі музеяў, экспкурсаводамі, выкладчыкамі гістарычных дысцыплинаў, выступаць у якасці экспертаў па проблемах гістарычнай спадчыны, весці самастойныя даследаванні ў галіне гісторычнай навукі альбо працягваць навучанье ў магістратуры.

Дадатковую інфармацыю можна атрымаць у кіраўніка праграмы, доктара гістарычных навук Аляксандра Смаленчука (e-mail: smalian2001@tut.by).

КАМЭНТАР РЭДАКЦЫІ.

Дні, калі вырашаеца будучыня нацыі

Мы прывыклі ўжываць гэты выраз напярэдадні выбараў, рэфэрэндумаў ды іншых падобных падзеяў, вынік якіх у паняволенай краіне прадпісаны загадзі і нічога насамреч не мяняе. Іншыя дні вырашаюць нямала. Напрыклад, тыя, калі бацькі запісваюць дзяцей у школы. Нацыя — гэта папросту штогадовы, штодзённы рэфэрэндум...

З 16 траўня адкрываецца набор у пачатковыя школы. Бацькі ў вялікіх гарадах маюць выбар: аддаць дзяцей на беларускамоўнае ці расейскамоўнае навучанье.

У сталіцы прасыць: тут беларускамоўныя гімназіі і школы ёсць каля плошчы Якуба Коласа на Старожоўцы, у Кунцаўшчыне, Серабранцы, Малінаўцы і іншых раёнах. Многія беларускія бацькі і маткі паддаждваюць сваё жыццё пад магчымасць аддаць дзяцей між сваіх. Набываюць аўтамабілі, мяняюць графік жыцця.

У рэгіянальных цэнтрах цяжэй. Калі няма дастатковага градусу самаарганізацыі, бацькі-беларусы застаюцца самасам.

Над беларускай мовай цяжэе кляймо беспэрспэктыўнасці. Савецкая па сваёй ідэнтычнасці пануючая група старанна падтрымлівае гэты стэрэатып. Аднак ёсць усё ж усе падставы верыць, што беларуская мова паўторыць шлях каталянскай ці ўкраінскай, без якіх ня трапіш у дзяржаўную адміністрацию і сілавыя структуры ў тых краях.

Для практычных вынікаў трэба ясныя і практычныя крокі. Каб беларускі набор пайшоў у рост, досьці, каб за яго людзей агітавалі. Пры канцы 80-х беларуская школа ў гарадах адрадзілася, дзякуючы пропагандыстам з «Талакі», што пайшли з кватэры да кватэры. Такая натура чалавечая: маўклівая большасць выбірае тое, што рэкламуюць...

Досьці было б кароткага звароту прэзыдэнта: заклікаю аддаваць дзяцей у беларускамоўныя школы. Краіне патрэбны такі кіраўнік дзяржавы, які б штогод у траўні выступаў з такім пасланнем, аж да тae пары, пакуль нацыянальная мова не акрые.

Але маўчыца улады, памоўкае і так званая «дзяржаўная беларускамоўная» прэса, «творчыя саюзы» і «дзяржаўныя асяродкі нацыянальнай культуры».

Беларусаў пазбавілі духоўнае свабоды, прапануючы ўзамен матэрыяльныя радасці. Еж, пі, купляй ды-ві-ды, едзь на акіянскія пляжы. Любая раскошы даступныя, акрамя нацыянальных. Любую кнігу можна свабодна купіць у Беларусі — акрамя тae, якія ўмацоўвае нацыянальныя пачуцьці. Любую музыку можна пачуць — акрамя тae, якія аббуджает нацыянальныя пачуцьці. Атупляючы гармідар. А ў сцягніях, як з выбарам школы, трэба засяродзіцца і падумаць пра рэчы парадку, вышэйшага за матэрыяльны.

Якой бы аблежаванай і кантраляванай ні была беларускасць тых эрбешных беларускіх школаў, усё ж яны застаюцца адной з зарукаў выжывання нашага народу. Безь беларускай школы, бяз мовы нацыя разваліцца і асымілюецца на адным з гістарычных паваротаў.

Примаючы рагшынне пра школу, мову навучанье для дзяцей, падумайце пра Вашых прадзедаў і Вашых праўнукуў. Станьце звязаном, якое счэпіць ланцуг мовы. Прыміце рагшынне.

Танцы з вайкамі

Палітыка Мілінкевіча перажыве палітыка Мілінкевіча, піша Віталь Сіліцкі. І на адрас Калінкінай і Марынічай: ніякія гульні з Расей не прынясуць Беларусі карысці.

«Маніфест» Сініцына і Парфяновіча ня быў бы тэмай, вартай абмеркаваньня, калі б не даволі дзіўная рэакцыя на яго публікацыю. Калі я ў першы раз прачытаў гэты дакумент, то адразу пракамэнтаваў на форуме nn.by, што ціпер у беларускай апазыцыі знайдзеца зачыненіем на год наперад — мачыць Сініцына. На шчасльце, хоць у нечым выпала прыемна памыліцца што да апазыцыі. Выбрык дзъявою асобаў лёгкіх палітычных паводзінаў праігнравалі амаль усе (за выключчынем, вядома ж, блогераў). Праведны гнеў толькі прыцігваў бы ўвагу, па трапным азначэнні блогера Фядуты, да «трызеньня сівеочых палітычных мэрынаў». Сапрэуды, маніфест у падтрымку анексіі быў напісаны так, што імкненне ягоных аўтараў знайсці спонсара літаральна праступала праз радкі, а тон быў такі, што работася відавочным: гэтыя асобы ў сваіх пошуках ужо гатовыя зьбіць цэны ўтрымання да «вакзальнага» ўздоўжні. Любое абмеркаваньне ўздымала б аўтараў маніфесту да ўздоўжні гатэлю «Юбілейны».

Зъ вераю ў чуды

Аднак «маніфест» нечакана выклікаў нэрцовую рэакцыю зь іншага боку — з той часткі беларускага грамадзтва, якая дагэтуль не пазбылася надзеі, што збаўленне Беларусі ад Лукашэнкі прыйдзе з Расей.

Некаторыя, як Сяргей Скрабец на сайце ntnby.org, хуценька адхрысьціліся ад колішніх палітычных паплечнікаў. Маніфест занадта складна клаўся ў адзін «кроатыўны шэраг» з акцыяй 2 красавіка, арганізаванай ім і Фроловым. Асацыяцыя паміж аўтарамі самага недарэчнага палітычнага дакументу і сямай правальнай палітычнай акцыі ў гісторыі незалежнай Беларусі напропашвалаася па азначэнні.

Іншыя, як Святлана Калінкіна на сайце «Беларускі партызан», пайшлі ў контратаку і пачалі намякаць, што маніфест — гэта хіба што правакацыя лукашэнкаўскіх спэцслужбаў. Яго мэта —

схіліць эўрапейскіх палітыкаў да «дыяллёгу» паміж лукашэнкаўскім рэжымам і Эўрасаюзам.

Растлумачыць такую нэрцовую рэакцыю лёгка. Сваёй махровай антыбеларускасцю і відавочным глупствам «маніфест» стварыў дрэнны інфармацыйны фон іншым, больш лагодным і завуяляваным палітычным праектам (ці, больш дакладна, праектам палітычных праектаў), што паходзяць амаль з таго ж асяродку і маюць туго ж ідэалёгію. Такую выснову можна зрабіць з таго, што мішэнню контратакі стала «тытульная» апазыцыя і ідэя дыяллёгу з рэжымам Лукашэнкі, і яшчэ больш канкрэтна — Мілінкевіч і яго вядомы зварот да кірауніка дзяржавы ад 8 лютага.

Дыялёт за сьпінаю

Другая падстава для такай высновы — тое, што ў якасці альтэрнатывы дыялёту паміж ЭС і лукашыстамі чамусці прасоўваецца таксама дыялёт, але... паміж ЭС і Расей. Ідэя пра тое, што ў Беларусі нешта зьменіцца толькі тады, калі яна стане «зонай пладатворнага супрацоўніцтва паміж Расей і ЭС», пачала даволі актыўна агучвацица. Узгадаем ліст, падпісаны Міхалам Марынічам і іншымі.

У мяне няма пярэчанняў што да ідэі ліста — Беларусі сапрэуды патрэбныя вялікія інвестыцыі ў стварэнне іннотэкнолагічнага капіталу будучых рэформаў. Але ў мяне ёсьць пэўныя сумнёвы што да ідэалёгіі пасланыя.

У сканструяванай такім чынам дылеме (альбо «дрэнны» дыялёт паміж ЭС і Лукашэнкам, які вядзе да «ўсёдараванні рэжыму», альбо «добраў» дыялёт

паміж ЭС і Расеяй, які мусіць прывесыці да станоўчых зъменаў) ёсьць толькі адзін пераменны фактар — альбо Лукашэнка, альбо Расея. Такім чынам, канструюеца простая ўмова — калі не Расея, тады Лукашэнка. Аднак гэта форма — усюго толькі павернутая наадварот лукашэнкаўская страшылка, якую ён выкарыстоўваў падчас нафта-газавай вайны з Расеяй як на ўнутраным, так і на зынешнім франтах!

Калі на ўласным палітычным полі поўнае зацішша, калі апазыцыйныя палітычныя гульцы не праяўляюць аніякай волі да рэальнага змагання за ўладу, калі яны ня ў стане генэрываць зъмястоўных палітычных праектаў, то пераарыентация ўвагі і надзеі ў зынешніх гулькоў цалкам лягічная. Але гэта лёгка працесу не зыняпраўджае канцептуальны нелягічнасці некаторых спадзіванняў і памкненняў. Альтэрнатыва дохламу, нерэальному праекту можа быць ня толькі дохлай і нерэальнай, але й небяспечнай.

Агітаваць супраць дыялёгу з уладамі ў тым выглядзе, у якім ён прасоўваецца Рэнэ ван дэр Ліндэнам і Утай Цапф, мяне ня трэба. Такі «дыялёт» нагадвае хіба памкненіні аднаго з бакоў, які толькі што ўдзельнічаў ва ўсім вядомым фізыялягічным акце ў сужэнскім ложку, схіліць іншы бок да таго, каб пагутарыць, у той час, калі ён адварочваецца і ўжо храпіць. Дыялёт — гэта прывілей моцнага. Толькі тады ён будзе пачуць і толькі тады яго аргумэнты будуть мець сілу. Проблема прапанаванай стратэгіі Аб'яднаных дэмсаў на менавіта ў тым, што яны ў ёй выглядаюць менавіта як той самы ўдзельнік толькі што скончанага акту, які ў роспачы назірае за сышодзячым у съпячку партнёрам.

Працяг на старонцы 4.

Частка апазыцыі ўсур'ёз разылічвала, што за эканамічным ціскам на Лукашэнку з боку Расей пойдуць палітычныя праекты, у якія можна было б упісацца. Атака на Мілінкевіча была выкліканая тым, што ягоныя пастава выключала ўдзел незалежнага грамадзтва ў гэтым.

PHOTO BY MEDIANET

Павал Шарамет (справа), Святлана Калінкіна і Барыс Нямцоў.

Працяг са старонкі 3.

Беспэрспектыўны, але патрэбны

Тут, аднак, неабходна важная заўвага. Нягледзячы на тое, што дыялёг як ка-ротка- і нават сяроднегэрміновая стра-тэгія беспэрспектыўная, апазыцыя про-ста ня мае права адмаўляць такой маг-чымасыці ў прынцыпе, ня можа ня мець пляну і стратэгіі перамоваў на той вы-падак, калі для яго высыпецца ўмовы. Вопыт пераходу да дэмакратыі ў пост-камуністычных краінах як падчас пер-шай хвалі дэмакратызацыі ў рэгіёне (1989—1991 гады), так і падчас апошніх каліяровых рэвалюцый паказ-вае, што без тактычнага альянсу з част-кай прадстаўнікоў старога рэжыму апа-зыцыі ўзяць уладу ў свае рукі не ўдава-лася амаль ніколі. Больш за тое, рэжы-мы, загнаныя ў кут, для якіх адсечаныя магчымасыці для мірнай трансфарма-цыі, могуць існаваць у замарожаным стане дзесяцігодзьдзі, і нават калі насту-пае момант іх крызісу, гэтыя працэсы суправаджаюцца такімі сацыяльнымі ператрусамі, што съядома запраграмо-ўваць сваю краіну на такі шлях можа

толькі той, хто яе вельмі моцна ня любіць. За «чаўшызацью» ці «кастры-зацью» Беларусі мы дакладна заплацім ня толькі дзесяцігодзьдзям аўтаркі, але і жыццям соцені юнакоў, якія ўрэшце кінуцца на шыхты службаў бяспекі. Не спадзяючыся на магчы-масыць перамоваў сёньня, апазыцыя ўсё ж мусіць акрэсліць поле іх магчы-масыці ў будучым.

Калідоры выхаду

«Калідор выхаду» з гэтага стану ня мусіць быць завалены. Так, доступ да гэтага калідору мусіць быць старанна кантраляваны, але тая частка рэжыму, якая хоча ці захоча зъменаў, заўжды мусіць ведаць, што ў яе ёсьць іншы шлях, і, галоўнае, ведаць, што трэба рабіць, каб на гэты шлях стаць. Такім чынам, прапанова дыялёгу мусіць быць ня лямантам пакрыўджанага боку, а выклікам адказнай палітычнай сілы, гульней на апярэджаныне і на ўзма-ненне супяречнасцяў унутры систэ-мы пры магчымым яе аслабленні. Та-кая прапанова, калі яна адмыслова агу-чана — гэта ня акт капітуляцыі перад уладай, а выклік ей.

Кінучь такі выклік уладзе мог Аляксандар Мілінкевіч падчас зімовага на-фта-газавага канфлікту з Расеяй. Пры-чыны і прырода гэтага канфлікту сталі прадметам дыскусіяў унутры незалеж-нага грамадзтва. Адны бачылі ў ім штуршок да аслаблення і трансфарма-цыі лукашэнкаўскага рэжыму, іншыя — спробу Масквы прымусіць беларус-кія ўлады да здачы сувэрэнітету. Пра-йда, насамрэч, была дзесяці пасярэдзіне. Відавочна, аднак, што палітычная па-данліка канфлікту была мінімальнай. Насуперак фантазіям беларускіх русаф-ілаў, Пуцін ніяк не зьбіраўся «помсьціць Лукашэнку за трэці тэрмін». Зь іншага боку, можна ў чымсьці пагадзіцца з тымі, хто бачыў у гэтым канфлікце ня толькі яго непази-бежнасць (датацыі рана ці позна мусілі скончыцца), але і пэўныя станоўчы мон-мент (непази-бежнасць перагляду існу-ючай палітыка-эканамічнай мадэлі).

Сам рост цэнаў, безумоўна, ня нёс бы пагрозы незалежнасці, калі б беларус-кія эліта была здольнай адказаць на новыя выклікі з пазыцыі нацыянальных інтэрсаў. Аднак, з аднаго боку, мы па-бачылі як прафанацыю «абароны неза-

Танцы з вайкамі

лежнасці» з боку ўлады, так і даволі дзіўную пазыцыю беларускай контрэлітэты. Яна часткова праігнаравала падзею, аддаўшы перавагу ўнутрышлітычным разборкам. А часткова заняла пазыцыю заўзятара, смакуючы бойку і спадзеючыся, што хтосьці збоку нарешице «ўрэжа» па ненавісным Лукашэнку. Апазыцыя ня здолела выступіць як адказная сіла, здольная адказаць на вызначальнае нацыянальнае пытаньне: якім чынам абароніць нацыянальныя інтэрэсы і гарантаваць энергетычную бяспеку краіны. У гэтых умовах Лукашэнка натуральна атрымаў усе магчымасці зацвердзіць свой імідж бацькі і выратавальніка нацыі, чым ён бліскучай скарыстаўся.

Бяды і няўдача Мілінкевіча

Мілінкевіч быў адзіным, хто, прынамсі, паспрабаваў выйсці за рамкі традыцыйнага стылю паводзінай апазыцыі. Ягоны ліст да Лукашэнкі, што б ні пісалі крытыкі, ня быў ані прапаноўкай калябарацыі, ані просьбай «падзяліцца ўладай» (гл. палеміку Пётра Рудкоўскага з Аляксандрам Адамянцам).

Мілінкевіч не адступіў ад прынцыповых пазыцый, зазначыў, што дыялёг улады з Захадам магчымы толькі пры змене палітычнай систэмы знутры краіны, і папярэдзіў, што менавіта гэтыя змены неабходныя дзеля захаванья эканамічнай бяспекі краіны. Ліст быў настолькі пасланынем Лукашэнку, колькі кіруючай эліце, якая ўсё больш схіляецца да незалежнасці Беларусі, хай і па сваіх уласных прычынах. Мілінкевіч падаў сыгнал, што ён, а зь ім і тая частка незалежнага грамадзтва, якая на яго арыентуецца, устрывамецца ад таких прыёмаў ва ўнутрышлітычнай барацьбе, якія могуць паставіць незалежнасць краіны (а разам зь ёй — інтэрэсы пэўных элітных колаў) пад пагрозу.

Бяды і няўдача Мілінкевіча ўтым, што ён не зрабіў наступнага лягічнага кроку. Пасля выразна выказанай Лукашэнкам адмовы ў дыялёгу для яго стваралася магчымасць інтэрпретаваць гэту адмову як доказ няшчырасці афіцыйнай незалежніцкай рыторыкі і пазыцыянаўца сябе і дэмакратычныя сілы як адзінага сапраўднага абаронцу беларускіх інтэрэсаў. На жаль, прыходзіцца канстатаваць, што гэта далёка не

адзіны выпадак, калі былы лідэр дэмакратычных сілаў праявіў непасльядоўнасць, — чаму, уласна кажучы, і прыходзіцца гаварыць пра яго як пра лідэра ў прошлым часе.

Тактыка ўстрывання

Аднак цкаваныне Мілінкевіча было распачатое не за яго згодніцтва з рэжымам (якога не было), а акурат за гэтую заяву аб самаўстрываньні ад дзяяньняў, якія могуць пашкодзіць сувэрэнітэт Беларусі. Частка апазыцыі і незалежнага грамадзтва падчас зімовых падзеяў усур'ёз разылічвала, што за эканамічным цікам на Лукашэнку з боку Рэспублікі пойдуць пэўныя палітычныя праекты, у якія можна было бы упісацца. Дапускаю, што тыя, хто спадзяваўся на такія праекты, пчыра вераць, нібы пе-

Беларусь ужо бывала «зонай канструктыўнага супрацоўніцтва» паміж Эўропай і Расей: трывалы падзел Рэчы Паспалітай, пакт Рыбэнтропа—Молатава...

рамагчы Лукашэнку можна толькі такім чынам. Адпаведна, атака на Мілінкевіча была выкліканая tym, што ягоная заява і пастава выключалі нават гіпатэтычны ўзбел незалежнага грамадзтва ў падобных праектах. Што звязло шанцы на іх ажыццяўленыне (ці нават распачынаныне) да нуля. Мітынг Скрабца і Фралова 2 красавіка таму съведчаныне.

Маліваць Лукашэнку абаронцам беларускай незалежнасці — гэта значыць ствараць дадатковую легітымнасць рэжыму, але і ставіць пад пагрозу саму незалежнасць. Маючы такія іпозіціі, грамадзтва рызыкуе праспаць здачу краіны. У адносінах да Лукашэнкі тут усё правільна. Аднак ці выцякае з таго, што Лукашэнка — гэта галоўная пагроза незалежнасці, тое, што гэтай пагрозы з боку Рэспублікі няма? Сардечныя захворваныні — галоўная прычына съмерці, але гэта ня значыць, што на хваробы пячонак можна «забіць». Калі Лукашэнка ўсё ж здасць незалежнасць, то здасць ён яе не Вэнсуэле і не Ірану.

Што трэба Маскве

Лукашэнка ператварыўся ў галоўную пагрозу незалежнасці акурат таму, што іншыя за апошнія дзесяць год удалося зьмінізацца. Такая пагроза цяпер не сыходзіць ані з боку беларускага грамадзтва (дзе памненыні да аб'яднання значна паменшыліся), ані з боку ўладных элітаў (гэты сэгмент грамадзтва наагуль найболы настроены супраць інтэграцыі). Гэтаму паспрыяла таксама выхаваныне інстынкту самазахаванья ў беларускіх контрэлітаў і як вынік — адступнасць «прарасейскай эліты» ўтым сэнсе, у якім гэта разумеюць у Москве. Ствараць, нават з самых добрых памненняў, поле для рэалізацыі прарасейскіх палітычных праектаў — значыць ствараць легітымнае поле для фактывічнай (калі не юрыдычнай) страты незалежнасці, не атрымоўваючы ўзамен ніякіх шанцаў на станоўчыя палітычныя змены ўнутры Беларусі.

Мэты Крамля ў зімовым канфлікце былі відавочнымі. У сваім пасланні да Фэдэральнага сходу прэзыдэнт Путін падкрэсліў, што пытаньне аб'яднання ў Беларусьсю застаецца адкрытым («Расея гатовая пайсці ў інтэграцыю настолькі далёка, на сколькі гатовая Беларусь».)

Прынятая яшчэ ў 2000 годзе замежнапалітычнае дактрина Рэспублікі Рэспублікі дакладна і недвухсэнсона вызначае, што мэта замежнай палітыкі Рэспублікі — недапушчэнне заходніх структур аўтарту на постсавецкую простору. Простая размова з любым сур'ёзным расейскім аналітыкам дакладна акрэсліць прыярытэты расейскай палітыкі што да Беларусі — гэта як мінімум абмежаванье сувэрэнітэт (бліжаваныне магчымасці яе палітычнай і эканамічнай інтэграцыі ў эўрапейскую супольнасць) і захоп кантролю над крытычнай нафтагазавай і транзытнай інфраструктурай. Аб такіх рэчах, як дэмакратызацыя ці правы чалавека, гаворкі проста не ідзе. Цепыць сябе надзей, што прасоўванье эканамічнага і палітычнага кантролю Рэспублікі над Беларусью прывядзе да дэмакратызацыі і лібералізацыі нашай краіны, да вызваленія палітвязняў ці асуджэння забойцаў Ганчара — значыць уводзіць сябе і іншых у зману.

І ў Рэспубліку, і ў Эўропу?

Путінская Рэспубліка сама па ўсіх паказчыках рэпрэсіўнасці наблізілася да Бе-

Прарасейская акцыя Сяргея Скрабца і Валер'я Фралова сабрала 10 чалавек.

Працяг са старонкі 5.

ларусі. Моцны аўтарыгарны рэжым падвойна можа сустынаваць з алігартычным капіталізмам, пабудаваным на ўзаема-сувязі кантролю сілавікоў над уладай і ўласнасыцю. Ніякага іншага капіталізму сюды Расея экспартаваць ня можа — іншага ў яе самой няма.

Нягледзячы на зынешнюю прывабнасць ідэі «расейска-эўрапейскага праекту для Беларусі», на яе фотагенічнасць для шараговага беларускага абыватала (большасць якіх дагэтуль упізнененая, што Беларусь можа інтэгравацца і ў Эўропу, і ў Расею адначасова), такая пастаноўка пытання выклікае сумнівы паралелі. Некалькі разоў у сваёй гісторыі Беларусь ужо бывала «зонай канструктыўнага супрацоўніцтва» паміж Эўропай і Расеяй. Тры падзеі Рэчы Паспалітай, Берасцейскі мір, дамова ў Рызе, пакт Рыбэнтропа-Молатава... Такое супрацоўніцтва заканчвалася, аднак, ня росквітам і вызваленінем, а нацыянальнай катастрофай.

Дыялёт пра Беларусь безь Беларусі ня можа закончыцца нечым станоўчым і на гэты раз. Аб адзінай эўрапейскай пазыцыі ў адносінах да Беларусі (як і наагул аб адзінай замежнай палітыцы ЭС) гаварыць дагэтуль не даводзіцца. Таму парадак дня падобнага «дыялёту» будзе дыктувацца Крамлём. Гутарка можа пайсьці толькі пра тое, каб схіліць ЭС да згоды на тых палітычныя праекты, якія Расея захоча рэ-

алізаваць у Беларусі. Ва ўмовах вуглевадароднай залежнасці ЭС ад Расеі эўрапейцы наўрад ці маюць нейкія мэханізмы, каб схіліць Расею да зъмястоўнага дыялёту, прапанаваць Расеі штосьці, каб тая ўзамен паспрыяла дэмакратызацыі лукашэнкаўскага рэжыму.

Да таго ж, на зъмястоўны дыялёт (а не перамовы з мэтай прымусіць ЭС

Ствараць поле для прарасейскіх палітычных праектаў — значыць ствараць падставы для страты незалежнасці.

выдаць Расеі карт-бліны на рэалізацыю сваіх палітычных і эканамічных праектаў у Беларусі) Расея ня пойдзе і з унутры палітычных прычынаў. Антызахоўная гістэрыя і ксэнофобія там ужо дасягнулі такіх вышыні, якія беларусам толькі съняцца. Масавая сіядомасць там настолькі «накачаная» антыўкраінскай, антыгрузінскай і антыэстонскай кампаніямі, што любы дыялёт, мэтай якога была бы вонкавая дэмакратызацыя заходняга суседа, проста непазъбежна будзе інтэрпрэтаваны публікай як геапалітычная параза.

Не нашкодзь

У сіядомасці расейскіх элітаў і грамадзтва тэрмін «дэмакратыя» набываў статус лаянкі і асацыялоеца хіба

што з прасоўваньнем антырасейскіх рэжыміў. За апошнія месяцы толькі ўзманиціўся эканамічны і сілавы шантаж краінаў былога СССР — узгадайце дэмакратычны мараторый на дамову аб звычайных узбраеннях і непрыхаваныя пагрозы дзяржаўнага пэравароту ў Эстоніі праз выссаны з пальца канфлікт вакол помніка. Відавочна, што ў выпадку зъмены палітычнай сітуацыі ў Беларусі наша краіна мусіць быць гатовая сутыкнуцца з такім жа прэсінгам, інфармацыйнай атакай, палітычным і эканамічным шантажам з мэтай прымусіць краіну прытрымлівацца той палітычнай траекторыі, якую для яе абарэ Расея. Супрацьстаяць такому прэсінгу можа толькі скансалідаваная нацыянальная эліта, а не спажывец чужых палітычных праектаў.

Рэалістычнасць расейска-эўрапейскага супрацоўніцтва ў справе Беларусі ня большая, чым рэалістычнасць дыялёту з Лукашэнкам, які прасоўваюць некаторыя эўрапейскія палітыкі. Аднак палітычныя наступствы гэтага праекту могуць быць напімат горшымі — ня робячы нічога дзеля зъмены палітычнай сітуацыі ўнутры краіны, такое прасоўванье легітимізуе сам прынцып, што лёс Беларусі можна вырашыць за сьпінай самой Беларусі. Нічога добраага ад такога чакаць не выпадае.

P.S. Сказаўшы гэта, я цалкам усьведамляю, што дыялёт з Расеяй патрэбны. Ён патрэбны для дасягнення простай стратэгічнай мэты — вынаходжання формулы цывілізованага сусіданства Беларусі і Расеі як дзівою незалежных дзяржаваў. Але яго мусіць весыць найперш беларуская грамадзянская супольнасць, якая павінна сама прапанаваць парадак такога дыялёту, вызначыць неабходны мінімум супольнай пазыцыі, якая акрэслівае нацыянальныя інтарэсы краіны, і ўмець актыўна і пасълядоўна іх абараніць. Нам трэба дарасыці да такога дыялёту — калі хочаце, мы мусім выпрацаваць інстынкт нацыянальнага самазахавання, які дазволіць спакойна супрацоўнічаць і контакцаваць з усходнімі суседзямі. Любое дэлегаванье адказнасці за лёс краіны — ці то Эўропе, ці Лукашэнку, ці Расеі —робіць фармаваныне такога кансансу немагчымым. Тады сапраўды Лукашэнка зноў перастане быць галоўнай пагрозай незалежнасці Беларусі — аднак ані свабоды, ані незалежнасці ў Беларусі не дадасца.

«Да будзе ізвержан ад съяшчэннага чыну»

Праваслаўны суд забараніў служэньне съятару Аляксандру Шрамку за ўдзел у кампаніі за перагляд закону «Пра свабоду сумленьня», он-лайн канфэрэнцыю ў «Нашай Ніве» і вядзеньне лайвджорналу.

У чацвер 10 траўня прайшло паседжанье царкоўнага суду, які разглядаў справу кірыка Свята-Пакроўскай царквы Менску Аляксандра Шрамка. Паводле словаў а.Аляксандра, суд больш нагадваў сабой нейкі трывалы, не было ніякіх судовых працэдураў, пытаньняў. Быў проста зачытаны вэрдыкт: забараніць у служэньні і адправіць за штат. Аднак рапшэнне царкоўнага суду носіць не канчатковы, а толькі рэкамэндацыйны харктар, апошніяе слова застаецца за мітрапалітам Філарэтам.

Найперш съятару Шрамку ў віну закідаецца ўдзел у прэс-канфэрэнцыі ў пратэстанцкай царкве «Новае жыццё», якая адбылася сёлета 25 красавіка. На ёй съятар выказаў сваё нэгатыўнае меркаванье адносна закону «Аб свабодзе сумленьня». У прыватнасці, Шрамко заявіў, што найчасцей закон абмяжоўвае царкву, якія актыўна развіваюцца, хочуць займацца місіянэрскай дзейнасцю ды пашыраць свой уплыў у грамадзтве.

Практычна адразу пасля гэтай канфэрэнцыі айца Аляксандра запрасіў да сябе на прыём начальнік аддзелу па спраўах рэлігіі і нацыянальнасцяў з апарату ўпраўлівача на спраўах рэлігіі і нацыянальнасцяў Аляксандар Калінаў. Чыноўнік прызнаўся, што ўпершыню бачыць праваслаўнага съятара, які выступае

Андрэй Глынчевіч

супраць гэтага закону. Шрамко лічыць, што рапшэнне склікаць царкоўны суд магло прыматаць і праз гэты візит да Калінава.

Шрамку закідалі, што ўдзел у такай канфэрэнцыі праваслаўнага бапшкі павышае статус царквы «Новае жыццё», якую прызнаюць нават ня ўсе інапратэстанты.

Яшчэ адным пунктам абвінавачвання ў бок Аляксандра Шрамка стаў ягоны ўдзел у он-лайн канфэрэнцыі на сайце газеты «Наша Ніва». Так, царкоўны суд зачытаў урывак з яе, дзе айца кажа пра ўдзел мітрапаліта БПЦ у інагурацыі Лукашэнкі: «Пажаданне мітрапаліта Філарэта — гэта, можна сказаць, звычайная справа, калі галава галоўнай канфесіі выказвае прата-

кольную падтрымку існуючаму прэзыдэнту. Калі б да ўлады прыйшоў Зянон Пазняк, у мітрапаліта Філарэта знайшліся б добрыя слова і для яго». На думку суду, гэтае выказванье абражает ладыку Філарэта.

У віну таксама ставіцца публіцыстычны артыкул «Кредыт вычарпаны» на сайце «Царква», а таксама «анекдоты», то бок прытчы, якія айца рэгулярна зымяшчае ў сваім блогу. Варта адзначыць, што яшчэ 15 верасня 2006 году епархіяльная рада з удзелам мітрапаліта вынесла папярэджанне айцу Шрамку, а таксама забараніла без дазволу япіскапа займацца публіцыстычнай дзейнасцю і заклікала зачыніць уласны сайт. У выпадку непадпарадкованія было

сказана, што Шрамко паўстане перад царкоўным судом. Так урэшце і сталася.

На царкоўным судзе было адзначана, што айца Шрамко парушыў наступны канон Апостальской царквы: прасвітары без дазволу япіскапа нічога не зъдзяйсняюць. З гэтага вынікае: «Прасвітар у клятвапраступленыні ablіchoны, да будзе ізвержан ад съяшчэннага чыну».

15 траўня мітрапаліт Філарэт зацвердзіў рэкамэндацыю царкоўнага суду: падпісаў загад «аб забароне ў свяшчэннаслужэныні кірыку Свята-Пакроўскага прыходу Менску, съятару Аляксандру Шрамко» і заличыў яго за штат — «да раскаяннія», то бок пакуль не пакаецца.

Аляксандар Шрамко яшчэ ня ведае, чым зоймецца. Паводле адукацыі ён фізык, працаваў у школе, разносіў газеты, быў дворнікам. У іншыя праваслаўныя юрысыдыкцыі ці ва ўніяцтва Шрамко пераходзіць не збіраецца, бо ня бачыць у гэтым сэнсу.

Съятар Аляксандар Шрамко мае сваю пазыцыю адносна царкоўнага, палітычнага, грамадзкага, культурнага жыцця краіны, ён прыхільна ставіцца да беларусчыны. У сярэдзіне 1990-х ён быў першым менскім съятаром, які пачаў ладзіць набажэнствы на беларускай мове. Ягоныя правіны зводзяцца да актыўнай камунікацыі з незалежнымі грамадзтвамі. Як бачым, беларускі экзархат Расейскай праваслаўнай царквы ня можа гэтага прынесьць.

Сакрат Яновіч: «Хочацца

Лідэр беларускай нацыянальнай меншасці ў Польшчы, вядомы літаратар **Сакрат Яновіч** прызнаўся, што быў съвядомым супрацоўнікам Службы бяспекі (польскае КГБ).

Яновіч у 1958—1970 гадах назіраў за асяродкам беларускага тыднёвіка «Ніва», а таксама Беларускага грамадзка-культурнага таварыства ў Польшчы.

Паводле словаў самога Яновіча, усё жыцьцё ён намагаўся рабіць усё магчымае, каб СБ ад яго «адчапілася». Галоўным заданнем Яновіча мела быць «дапамога ўладам у захаванні беларускага асьветніцкага руху ад упłyvaў варожых сілаў».

«Я наіўна верыў, што змагаюся за беларускую справу. У 1966 годзе я зразумеў, пра якую «дапамогу» ідзе гаворка», — рас-

павядае літаратар.

Сакрат Яновіч сцвярджае, што ня браў грошай ад спэцслужбаў, «часам некалькі злотых на гарэлку».

«Я нікому не зрабіў ніякай шкоды, але дрэнна тое, што я паддаўся», — кажа Сакрат Яновіч.

Прызнаўся ў супрацоўніцтве ён у люстравіцкай анкеце.

З пісьменнікам гутарыць карэспандэнт «Нашай Нівы». Сакрат Яновіч адзначыў, што адмаўляеца ад усіх інтэрвю, але зрабіў выключэнне для «Нашай Нівы».

«Наша Ніва»: Раскажыце, як адбываўся працэс вэрбоўкі.

Сакрат Яновіч: Гэта быў ліпень 1958 году. Я тады працаваў у рэдакцыі газеты «Ніва». Да мяне прыйшлі двое маладых сымпатычных людзей. Яны размаўлялі па-беларуску. У самой Беларусі спэцслужбы ніколі не размаўлялі на роднай мове, а ў нас размаўлялі. Папрасілі пра сустраку, я згадзіўся. Здаецца, што мы сустракаліся недзе ў гатэлі.

«НН»: Чаму Вы тады па-

гадзіліся на супрацоўніцтва?

СЯ: Тыя энкавэдисты былі тонкімі псыхолягамі. Яны пачалі мяне пераконваць, што трэба абараніць беларускія арганізацыі, газеты, часопісы ад варожых элемэнтаў. Я падумаў, што сапраўды раней такога ў Польшчы ніколі не было, каб было столькі беларускіх школаў, арганізацыяў. Беларусы былі сапраўднай культурнай аўтаноміяй у Польшчы. Гэта была відавочная заслуга «народнай улады». І трэба было так рабіць,

Канстытуцыйны суд зъмякчыў закон пра люстрацыю

Канстытуцыйны суд (КС) Польшчы позна вечарам у пятніцу прызнаў не адпаведнымі канстытуцыйнімі палажэннімі закону «Пра люстрацыю». Абмеркаванне ішло ў КС цэлья тры дні. Прынцыповае значэнне мае адмена артыкулу закона, што абавязвае ўсіх дырэктараў школаў, выкладчыкаў, навуковых супрацоўнікаў і журналістаў, якія нарадзіліся да 1972 г. уключна, раскрыць сувязі з «корганамі». Усяго пад дзеяньне сакавіцкага закона «Пра люстрацыю» падпадалі 700 тыс. чалавек. Тым, хто адмовіўся пісаць заяву, пагражала адлучэнне ад прафесіі на дзесяць год. Прызнана, што намеры ўраду апублікаваць сьпісы асобаў, у мінулым звязаных з спэцслужбамі, і пазбавіць дэпутацкіх паўнамоцтваў тых, хто не прайшоў люстрацыю, супярэчылі канстытуцыйі. Папраўкі КС робіць увесе закону наездавіковым для выканання. Напярэдадні презыдэнт Лех Качынскі заявіў, што ў выпадку прызнання закону супярэчным канстытуцыйі, ён загадае вывесіць у інтэрнэце дасце ўсіх грамадзян, якія супрацоўнічалі з дзяржбяспекай. Прыніцьце больш жорсткай рэдакцыі закону аб люстрацыі — часткі кампаніі па «дэкамунізацыі» і «дэкадэбізацыі» Польшчы, што вядзеца братамі Качынскімі.

Паводле «Коммерсанть»

было шмат інфарматараў, якія рабілі розныя даклады. Зь іх усіх і складвалася нейкая агульная карціна для спэцслужбаў.

«НН»: Ці былі выпадкі, калі Вы сваёй дзейнасцю напакодзілі каму-небудзь?

СЯ: Так. Быў адзін выпадак. Прыехаў беларус з ЗША, які хацеў узяць у жонкі мясцовую беларуску. Я высыветліў, што ён уцёк у Амэрыку разам зь немцамі. Яго нявесту да сябе выклікалі ў службу бяспекі, дзе сказалі, што замуж можаш выходзіць, але будзеш напышы інфарматарам у ЗША. Дзяўчына тая спалохалася і замуж ісьці за хлопца адмовілася. Прайда, ён усё адно ажаніўся зь дзяўчынай з Беластоку. Сястрой сакратара беластоцкага абкаму. Яны жывуць і цяпер, маюць дзяцей, унучакаў, у іх шчаслівы шлюб. Так што і ня ведаю, ці напакодзілі я. Больш такіх выпадкаў не было.

«НН»: Чаму ўрэшце Вы спынілі супрацоўніцтва?

СЯ: У 1966 годзе ў Беластоку прыяжджаля Ларыса Геніош, яна зачытала стэнаграмы выступаў на апошнім пісьменніцкім з’езьдзе Аляксея Карпока і Васіля Быкова. Я так прасякнуўся іхнымі выступамі, што напісаў ім чыста ліст, які перадаў праз Ларысу Геніош. У лісьце не было ніякай крамољы. Праз п’ёны час ліст невядомым чынам трапіў у рукі беластоцкіх спэцслужбаў, якія былі вельмі незадаволенны гэтым. Тады я ўпершыню задумаўся, ці насамрэч яны думаюць пра тое ж, што і я, ці за адны каштоўнасці мы змагаемся. Я зразумеў, што быў наіўным 21-гадовым юнаком, які верыў, што працуе на карысць беларускай справы, але я памыляўся.

«НН»: Рашэнне адмовіцца ад контактаў са спэцслужбамі далося лёгка?

ТО ПЛАКАЦЬ, ТО СЪМЯЯЦЦА»

СЯ: Я прымаў яго некалькі разоў. Але энкаўдысты не хацелі гэтага чуць. Я перастаўаў кантактаваць зь імі, але яны прыходзілі да мяне дадому, дзе зноў пераконвалі. Прычынай для канчатковага разрыву стаўся даклад у службу бясыекі яшчэ аднаго іхняга інфарматара — пісьменьніка Аляксандра Амельяновіча. Ён напісаў, што Сакрат Яновіч фашыст, нацыяналіст, ледзьве не эс-

савец. Гэта было ўвосень 1970 году, тады і здарыўся канчатковы разрыв. Пасыль гэтага я страйг працу журналіста ў газэце «Ніва». Працаўаў дворнікам, шмат кім япчэ, каб проста зарабіць сабе на кавалак хлеба. Мне было заўжды цяжка, як тады, так і цяпер.

«НН»: Чаму Вы прызналіся толькі цяпер?

СЯ: Бо не лічыў і не лічу гэты факт вельмі значным.

Аднак, як высыветлілася, мноўгія так ня лічаць. Здаецца, што брахаць на Яновіча становіцца ўжо модным. Брошутуць якраз тыя, хто ціхеняк сядзеў у тыя часы, тыя, хто нікуды не высоўваўся, напы беларускія калгасынікі. Мне шмат тэлефануюць мае сябры па «Салідарнасці», звычайнія палякі, выказываюць падтрымку. Кажуць, каб я не звяртаў увагі на зласыліца. Яны злуюцца, бо іх імя нічога

Ці стала прызнаныне Сакрата Яновіча нечаканасцю?

Гісторык, колішні супрацоўнік беластоцкага тыднёвіка «Ніва», прафесар **Алег Латышонак**: «Трэба разумець, што гэта адбывалася ў час, калі ўсё беларускае толькі што стала дазволенае. Сакрату, тады маладому чалавеку, казалі, што ён мусіць ўсё гэта абараніць. І так маладога чалавека вельмі лёгка ўцягнуць у быццам бы высакародную ідэю, а пасля вельмі цяжка з гэтага выйсці. Мы ўжо столькі ведаем гісторыяў, як хтосьці спрабаваў выйсці з гэтай залежнасці, і самае важнае — калі чалавек здолеў знайсці ў сабе маральну сілу, каб парваць з такой сітуацыяй, тады ён можа стацца аб'ектам перасъеду, і Сакрат быў дзясяткі гадоў перасъедаваны. Цяпер я больш разумею, чаму з такой зядласцю яго перасъедавалі ў 70-я гады».

Пісьменнік **Аляксандар Баршчэўскі**

: «Усе гады Яновіч рабіў ўсё, каб прадставіцца перад чытачамі як сумленне беларускай нацыі. Ён часта лаяў беларусаў, што яны пазбаўленыя нацыянальных пачуццяў, што нячыстая маральна й духоўна. Аказалася, што ён сам такі. І ён хлусіць, калі кажа, што калі СБ зь ім сустракалася, то ён вельмі пазытыўна гаварыў пра мяне й Ваўкавыцкага. СБ не ангажавала Б чалавека, які б пазытыўна выказваўся пра іншых. Як гэта так, што ў размове з СБ ён казаў, што я добры, а пасля йшоў дадому і ў сваіх дзёныніках аплёўваў мяне «з ног да галавы». Хай Бог яго судзіць, я з гэтым чалавекам не хачу мець аніякіх контактаў.

Гісторык **Яўген Мірановіч**, былы рэдактар «Нівы»: «Для мяне гэта не было сэнсацыяй. Тады быў час такі, што ѿ меншасных рэдакцыях

Сакрат Яновіч

нарадзіўся ў 1936 годзе. Празаік, эсэіст, адзін з найвялікшых аўтарытэтаў беларускай меншасці ў Польшчы. Жыве ў Крынках на Белаосточчыне.

ня значыць, а імя Сакрата Яновіча нешта ды гаворыць людзям. Зь беларусаў патэлефанаваў толькі Алег Латышонак, бо ён сапраўдны інтэлігент.

«НН»: Што Вы адчуваеце цяпер, калі зрабілі гэтае прызнаныне?

СЯ: Часам хочацца съмяяцца з усяго, што адбываеца вакол маёй асобы, а часам — плакаць. Найперш я зьдзіўлены, бо не чакаў, што гэта так закране людзей. Паўжартам я кажу, што задаволены гэтай афёрай. Бо болей ня буду лічыцца для гэтых людзей нейкім маральным аўтарытэтам, чалавекам, якога клічуць на розныя імпрэзы, сэмінары, просяць вырашыць нейкія спрэчкі. Цяпер я засяроджуся выключна на літаратурнай дзеянасці.

Гутарыў Зыміцер Панкавец

фактычна ўсе адзін пра другога інфармавалі. Такі парадак быў ва ўсім савецкім лягеры, і ня толькі сярод меншасных арганізацый. Тым больш што ён паспрабаваў адысьці ад гэтага, за што быў звольнены з працы. Я лічу гэта драмай чалавека, які меў годнасць, каб пакінуць гэта за сабою. Ён зразумеў, што зрабіў памылку».

Паэт Генадзь Бураўкін: «Трэба ведаць пэўныя рэчы: ці было гэта актыўнае супрацоўніцтва ці фармальнае. Наколькі я ведаю Сакрата Яновіча, ён заўсёды быў асабою з прынцыпамі, цікавы й сур'ёзны чалавек. Ня ведаючы дэталяў ягонага супрацоўніцтва, я баўся ацэніваць гэты ўчынак, але, бяспрэчна, мне гэта вельмі непрыемна».

Паводле рады «Свабода», Польскае радыё для замежжа

У Кракаве прайшоў энергетычны саміт краінаў Усходній Цэнтральны Эўропы. Прэзыдэнты шукалі альтэрнатыву расейскім энерганосбітам.

Слуцкае «цукровае» паўстаньне

Дзяржава імкненца павялічыла сваю долю ў статутных фондах цукровых заводаў у Жабінцы, Гарадзе, Скідзелі і Слуцку. Чыноўнікі даводзяць: за трох апошніх гады на прадпрыемствах былі рэалізаваныя буйныя інвестыцыйныя праекты. Надыптоў час разъ-

лічваща за помач акцыямі.

Слуцкая акцыянэры адзначылі не прынялі прапановы ўраду здаць акцыі па цене 1996 г. Па выніках галасавання на сходзе акцыянэраў дзяржаўная доля пакінутая на ранейшым узроўні — 27%.

Паводле bulletonline.by

Беларусь пераходзіць на вугаль

«Трэба вяртацца да вугальнай энергетыкі», — мяркую першы віцэ-прем'ер Уладзімер Сямашка. На прэс-канфэрэнцыі 15 траўня ён адзначыў, што да 2012 г. будуть збудаваныя вугальнія электрастанцыі ў Зэльве і Берасці.

Кандыдаты энергебяспекі абавязвае думаць пра дывэрсыфікацыю энерганосбітату.

АК

У. Сямашка і міністар эканомікі бағатай на вугаль Украіны Анатоль Кінах.

PHOTO BY MEDIALANET

Штандар наш бел-чырвона-белы пакрыў сабою горад Менск

14 траўня велізарны бел-чырвона-белы сцяг зьявіўся на слупе ў раёне станцыі мэтро «Пушкінская». «Невядомыя» таксама вывесілі вялікія бел-чырвона-белыя сцягі на даме блізу плошчы Калініна, Акадэміі мастацтваў, ля Траецкага прадмесця, на Камароўцы, у Лошыцы ды іншых месцах.

Нагадаем, што 12 гадоў таму па выніках Ганебнага рэфэрэндуму гістарычная сымболіка была скасаваная і вернутая савецкай сымболікай.

А ў Баранавічах актыўіст незарэгістраванага «Маладога фронту» замяніў дзяржаўны сцяг на будынку адміністрацыі на бел-чырвона-белы. Аказалася, што за сцягам сачыла відэакамера, і Яраслава Грышчэню па запісе вылічылі. Яго пацягнулі ў пастарунак, але адпусцілі пасля складання пратаколу за дробнае хуліганства.

СП

Шукаюцца супрацоўнікі бяз гучнага «дзе» і густога «чаго»

У валожынскай раённай газэце «Працоўная слава» прыцягнула ўвагу абвестка. «Стабільная кампанія» шукае прадавачак у салён па продажы мабільных телефону. Сярод патрабаванняў — «чыстая расейская мова, з прыгожым вымаўленнем, без беларускіх гукаў і словаў». Вось так...

Паводле mfront.net

Пісьменнікі і палітыкі заклікаюць прыйсьці на суд да маладафронтага

Прадстаўнікі беларускай інтэлігенцыі, а таксама лідэры ўсіх палітычных партый звязаліся да грамадзкасці з заклікам 30 траўня а 14 гадзіне прыйсьці ў Савецкі суд на Лагойскі тракт, 3 і падтрымаць маладафронтага. «Ня маючы ў чым абвінаваціца ўдзельнікаў негвалтоўнага супраціву, КДБ увёў у крымінальны кодэкс антыканстытуцыйны артыкул 193 — «удзел у дзеянасці незарэгістраванай арганізацыі», — пішуць яны ў звароце. Яны заклікаюць спыніць палітычныя рэпресіі ў краіне.

МБ

Маленькая перамога ТБМ

Канстытуцыйны суд працаваў кіраўніцтву менскага гандлёвага цэнтра «Карона» (філія ТАА «Тытунь-інвест») выкарыстоўваць беларускую мову разам з расейскай у афармленні прадпрыемства і інфармаваны грамадзян. Пра гэта гаворыцца ў адказе намесніка старшыні Канстытуцыйнага суду Аляксандра Марыскіна на зварот старшыні «Таварыства беларускай мовы» Алена Трусава.

«Супрацоўнікі цэнтра павінны валодаць беларускай мовай у аўёме, неабходным для выканання службовых абавязкаў», — гаворыцца ў адказе. Канстытуцыйны суд накіраваў адпаведны ліст і кіраўніцтву «Карона».

У суд ТБМ звязралася, атрымаўшы ад кіраўніка гандлёвага цэнтра «Карона» Валер'я Палынкова адказ, што прадпрыемства выбраў расейскую мову для афармлення гандлёвага цэнтра і інфармаваныя «з мэтай стварэння спажыўкам максымальная зручнасць ажыццяўлення пакупак».

ЦЫТАТА

Мэр Бабруйску: Мы не дэмакраты, каб абмяркоўваць

З надыхадам вясны ў Бабруйску забуяў несанкцыяновы гандаль. Старшыня гарвыканкаму Дзмітры Бонахай запатрабаваў, каб міліцыя складала на бабак пратаколы, і ў суд. Начальнік міліцыі запярэчыў, што няма ў яго такога права. Старшыня: «Мы не дэмакраты, каб абмяркоўваць, што правільна, што не... Несанкцыяновы гандаль — гэта няправільна. Яго не павінна быць. Я патрабую, каб парадак быў наведзены».

Паводле: «Вечерний Бобруйск»

Вернікі працягваюць маліца за вяртаныне касыцёлу Св. Язэпа.

Вірус «Нешта» паралізуваў «Тэхнабанк»

На tym тыдні кампютарны вірус Neshtha спаралізуваў працу камэрцыйнага «Тэхнабанку». Праграмны код вірусу нібыта склалі студэнты БДУ ў 2005 г.

Вірус напісаны са старэлай мовай праграмаванья Delphi, а ў яго целе маецца аўтарскае пасланыне: «Neshta 1.0. Made in Belarus. Прывітаныне ўсім цікавым беларускім дзяўчатаам. Аляксандар Рыгоравіч, вам таксама. Восень — кепская пара... Аліварыя — найлепшае піва! Best regards 2 Tommy Salo. Yours

Dziadulja Apanas». МБ, «Ежедневник»

«Ідеологі» душаць

Забаранілі канцэрт у Мазыры з удзелам гуртоў «Partyzone» і «Indiga». У Менску чарговы раз адмовілі «Краме». У мінулы панядзелак чыноўнікі забаранілі канцэрт ZET і IQ48. Выступ зладзілі ў іншым месцы, але на яго арганізатараў склалі пратакол. «Як за Саветамі, але цынічней, — кажа Лявон Вольскі. — Выйсьце ў правядзеныні кватэрнікаў».

МБ

КАЛЯНДАР

125 гадоў
Галубку

15 траўня — 125 гадоў з дня нараджэння Уладзіслава Галубка, драматурга, тэатральнага рэжысёра, актёра, маската, першага Народнага артыста БССР. Ён нарадзіўся ў 1882 г. на станцыі Лясная (Баранавіцкі раён). Працаўштуды ў грузчыкам, прыказчыкам у краме, сълесарам у дэпо. «У 1896 г. за грошы, заробленыя на выгрузцы дроў, я набыў білет на галёрку менскага тэатру. Там і ўзыніла ў мяне думка стаць артыстам...».

У 1920 г. стварыў вандроўны тэатар, з якім аб'ездзіў усю Беларусь. Пры канцы 1920-х Галубка звынавацілі ў нацыяналістычным ухіле. У 1937 г. ён зынік у савецкай турме...

IN MEMORIAM

Памёр Алекс Сільвановіч

У ЗША, у горадзе Саут-Рывэр, 14 траўня на 71-м годзе жыцця пасля цяжкай хваробы памёр Аляксандар (Алекс) Сільвановіч, шматгадовы працяўнік на беларускай грамадзкой, рэлігійнай, культурнай ніве.

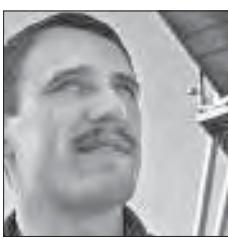
Пераехаўшы з бацькамі ў Амэрыку на пачатку 1950-х, Сільвановіч здаўшы вышэйшую адукацыю, працаўштуды ў Тэхналягічнай групе ў штаце Нью-Джэрзі на адказных становішчах.

Быў шмат гадоў сябрам прэзыдыуму Рады БНР, належаў да Рады і Кансысторыі Беларускай аўтакефальтай праваслаўнай царквы, да Беларускага інстытуту навукі мастацтва. Браў удзел у арганізаціі гуманітарнай дапамогі ахвярам Чарнобылю. Быў супстарышнём Кааліцыі ў абарону дэмакратыі і праву чалавека ў Беларусі. Лабіяваў у Вашынгтоне справу дапамогі Беларусі ў змаганні за незалежнасць і дэмократыю. Быў сябрам рэдкалегіі «Ангельска-беларускага слоўніка».

Святлай памяці Алекс Сільвановіч пакінуў у глыбокім смутку жонку Ніну, двое жаночых сыноў, дзве замужнія дочки і ўнукаў. Пахаваны будзе на беларускіх могілках у Іст-Брансвіку, недалёка ад месца, дзе жыў.

Вечная памяць вернаму сыну Беларусі, якую ён любіў і дзеля якой працаўштуды.

Янка Запруднік, Самэрсэт (ЗША)

**ПАВАЛ
СЕВЯРЫНЕЦ**

Павал Севярынец — у 1998—2004 лідэр незарэгістраўванага «Маладога фронту». Асуджаны за арганізацыю акцыяў пратэсту пасля рэфэрэндуму 2004 году. Цяпер у высылцы ў Малым Сітне, на поўначы Полаччыны.

Калі разабрацца, сіценцаў мала што звязвае з самім Сітнам. Ядуць амаль усе з крамы (а з гледзішча фізіялогіі, мы ўвогуле ёсьць тым, што ямо) — ад пскоўскага хлеба й кількі ў таматным соусе з Курыльскіх выспаў да польскіх прыправаў ды эквадорскіх бананаў. Вольны час сіценцы аддаюць, у лепшым выпадку, сузіраныню мэксіканскіх сэрыялаў ды французскіх камэдыяў (тыя, хто мае сатэлітную талерку, увогуле пераключаюцца з краіны на краіну), або, у горшым, спажываныню зробленага на бяскрайніх прасторах Расеі шклоачышчальніка. Размаўляюць пра маскоўскіх «зорак» з чорнае скрынкі — на рынгу, у цырку, на лёдзе — або пра беспарарадкі ў Эстоніі... таму ѹ выходзяць на сіценскую вуліцу, быщам у адкрыты космас: толькі перабрацца на працу, у сельце ці на пошту ды хутчэй прамінуць гэную шэрую аднастайнасць. Мала таго, большасць вяскоўцаў кватару ѿ дамох, якія ім не належаць: леспрамгасаўскіх хатах, у старэнкіх бацькоў ці ў інтэрнатах. Таму ані закінутыя гароды, ані съметніцы пасярод вёскі тут

Глябальнае Сітна

нікога не зьдзіўляюць — маўляў, гэта ня мае да мяне анікага дачыненьня. Калгасная нічыйнасць — справа вядомая, а ў Сітне яна падкрэслена яшчэ й ніякавасцю мясцовай улады, ды ѹтым, што *адвыклі* ёсьць зъ зямлі.

І ўсё-такі незыншчальная беларускаясць скрэзь саўковасць запусценнем праточваеща. Ля зарослае пырнікам хачыны раптам, бы фаервэрк, успыхне высаджаны гладыёлус; сям-там па вёсцы шамаціць цэляфан цяпіцаў пад памідоры; ды нават у самой канторы, на сэйфе, у плястыкавай конаўцы з пад маянэзу распускаеца выкапаны ѿ лесе дрымотнік. Чуеш, як майстрыца з прыёмшчыцай зь веданнем справы абмяркоўваюць, якім чынам прышчапляць дзічку, — і разумееш: насамрэч, людзі тут таго ж роду, што і ў Мосары, дзе пад кірауніцтвам ксяндза Юзафа павыкаранялі п'янства ды ператварылі мяснечка ѿ квітнеючы рабек.

Але ж тae беларускае сілы хапае адно на куточак. На адчайна ўзынітыя съцяг. Астатняе... а-а, не маё. І калі ѿ тым жа

ХРОНІКА АПАЗЫЦЫІ

9 траўня

Затрыманыні на Дзень Перамогі

9 траўня падчас сьвяткавання Дня Перамогі ў Менску быў затрыманы актыўіст моладзевых дэмакратычных арганізацый. Сябры ініцыятывы «Новыя шляхі» віншавалі з'езд на парку Горкага. Яны раздавалі ім паштоўкі з улёткамі, у якіх заклікалі падтрымачаў моладзь, што адстойвае дэмакратычныя каштоўнасці. Супрацоўнікі міліцыі Ленінскага раёну падышлі да моладзёнаў, калі ѹтых ужо не засталося ніводнай улёткі, і прапалі ў юнакоў пашпарнія дадзенія.

У цэнтры Менску пасля сьвяточнага салюту быў затрыманы 19-гадовы **Ілья Шарбінскі** й 17-гадовы **Раман Багдановіч**. Міліцыянты найхутчай зацікавілі значкі «За свабоду!», што насылі хлопцы. Затрыманых даставілі ў РУУС Цэнтральнага раёну.

У Магілёве пратэставалі супраць адмены льготы

У Магілёве каля 100 студэнтаў пратэставалі супраць адмены льготы. За акцыяй, якая доўжылася дзве гадзіны, назіралі міліцыянты ды выкіладчыкі магілёўскіх ВНУ.

Моладзь правяла пікет ды арганізавала збор подпісаў за захаванье ільготы. Студэнты працягнуць збіраць подпісы непасрэдна ў ВНУ, а потым перададуць іх ва Упраўленне адукацыі Магілёўскага гарвыканкаму. Адзін з лідэрў магілёўскай суполкі моладзі БНФ **Аляксандар Аনісімаў** паведаміў, што на групу моладзі, якая

ішла на акцыю, напалі невядомыя ѿ цывільнім імоція пабілі.

10 траўня

Супраць Яраслава Грышчэні зноў узбудзілі крымінальную справу

Адпаведную пастанову актыўісту незарэгістраванага «Маладога фронту» ўручыла съследчая Баранавіцкага ГУУС **Юлія Аскальдовіч**. У ім гаворыцца, што Я.Грышчэні пасля заявы ѿ Баранавіцкім ГУУС, зробленай ім 20 красавіка 2007 г. аб добраахвотным спыненні ўдзелу ѹздзенасці «МФ», «фактычна працягнуў удзел у дзейнасці гэтага незарэгістраванага грамадзакага аб'яднання пры правядзеніі шэсці «Чарнобыльскіх шлях» 26 красавіка 2007 г., пра што съведчыць адзінства матэрыяльлю». На падставе гэтага прауктор Баранавіч **Аляксандар Смаль** пастанавіў узбудзіць крымінальную справу паводле арт. 193-1 КК (дзейнасць ад імя незарэгістраванай арганізацыі).

Маладым сацыял-дэмакратам адмовілі ў рэгістрацыі

Моладзевому грамадзкаму аўянанью «**Маладыя сацыял-дэмакраты — Маладая Грамада**» адмовілі ў дэяржрэгістрацыі. Адмова Міністру матываваная тым, што статут наўвятуванага аўянання не адпавядае патрабаванням ч.3 арт. 9 закону «Аб грамадзкіх аўянаннях».

«Падавіцесь вашымі льготамі!»

Пад Міністэрствам адукацыі ѿ Менску прайшла акцыя супраць адмены льготаў студэнтам (**на фота справа**). Каля трох дзясяткі актыўістаў руху «За свабоду» скінулі кашулі і пракрычалі «Падавіцесь вашымі льготамі!» Пасля актыўісты апраналі блайкі з надпісам «За свабоду!» ды зынкі. За акцыяй назіраў ахойнік будынку, які адабраў у маладых людзей мэгахон і прыграziel выклікаць міліцию.

Карная псыхіятрыя

Магілёўскай актыўістцы апазіцыі **Крысціні Шацікавай** адмоўлена ва ўзбуджэнні крымінальнай справы па факце ўзбройнага нападу на службовыя асобы Магілёўскага абласнога псыхіятрычнага шпітала, а таксама супрацоўнікі ППС УУС Магілёўскага аблвыканкаму, якія праводзілі затрыманне і дастаўлялі К.Шацікаву ѿ шпітала, дзеяньчалі ў межах праўо, якія надаюцца законам «Аб міліцыі» і законам «Аб псыхіятрычнай дапамозе і гарантіі правоў грамадзян пры ўзбройнай аказанні». Шацікаву затрымалі на падставе калектыўнай заявы, напісанай нібыта жыхарамі яе дому.

Крымінальная справа супраць Шылы

Упраўленыне КДБ па Менскай вобласці

Мосары (таксама ж куточак у цэлым Паазер’і) парадіяне ўважаюць за свой абавязак упрыгожваць зямлю, на якой жывуць, хаця ў лепш за іншых разумеюць, што *тут мы толькі госьці*, — у сіценца псыхалёгія «дом — тайга, мядзьведзь — гаспадар» апраўдаецца безнадзеянасцю. Памру — хоць трава ні расыці. Або: сельсавет захоча — адбярэ. Або: выганяць з працы ў прамгасе — усё адно прападзе.

Вось і жывуць сіценцы штодня то на Курыльскіх выспах, то ў Галівудзе, то ў Вэнесуэле.

Глябалізацыя?

Але ж пры ўсіх вартасцях міжнароднага падзелу працы, транснацыянальнага капіталізму, вольнага гандлю ды ўсяленскай мэдыяпрасторы кропка апрышча (крытычна неабходная для вядомага рычага, пакліканага перавярнуць съвет) — свая зямля. Дом. Сям’я.

Сіценцам, у якіх съядомасць гаспадара вынішчалася і прыгонам, і савецкай калектывізацыяй, і камуністычным бязбожкам, востра патрэбная дапамога дзяржавы, каб адчутць зямлю пад ногамі. Неабходнае тэрміновае ўвядзенне прыватнай уласнасці на зямлю з правам продажу й перадачы ў спадчыну.

Сапраўдная рынковая гаспадарка пачынаеца менавіта з гэтага.
І ня думайце, што лясная вёсачка на расейскім ўзьмежжы — вынятак. Глябальнае Сітна распаўзаецца па Беларусі значна хутчэй, чым будуюцца нейкія там аграгарадкі.

Мы ўжо каторы год б’емся над пытаннем: як так зрабіць, каб несьвядомыя беларусы нарэшце палюбілі сваю краіну?
Усё проста.

«Мой родны кут, як ты мне мілы!..»

Трэба нарашце даць кожнаму беларусу па сваім кавалку Беларусі. Каб той даводзіў да ладу згодна з асабістым уяўленнем пра карыснасць і прыгажосць ды Боскім пакліканьнем. Праз два-тры гады пасыля ўвядзення прыватнай уласнасці на зямлю вы й не пазнаецце Беларусі! Любоў да Радзімы саспівае праз асабістую, прыватную. Пасыля краху савецкіх спробаў навязаць «любоў да чалавечства і плянэты *ваабішчэ*» шляхам абагульнення чужога час заніцца *свай* ды палюбіць *бліжнія*.

Беларусь трэба аддаць тым, хто ў ёй живе. Толькі тады мы атрымаем цвёрды грунт і для адкрыцасці съвету, і для нацыянальнага абуджэння.

в.Малое Сітна

Беларусь трэба
аддаць тым, хто
у ёй живе.

ХРОНІКА АПАЗЫЦЫІ

ЮЛІЯ ДАРАШКЕВЧ

Працяг са старонкі 12.

ўзбудзіла новую крымінальную справу супраць салігорскага актыўіста «Маладога фронту» 17-гадовага **Івана Шылы**. Съледчы **Вітолід Аляксеев** паведаміў Івану, што справа ўзбуджана паводле арт. 193 КК РБ за дзеянасць ад імя незарэгістраванай арганізацыі, і Шыла мае статус падазраванага.

11 траўня

Кацярыну Садоўскую пакінулі ў турме

Пра гэта яна паведаміла ў лісьце дахаты з Гомельскай жаночай калёні. Камісія ў калёні двойчы вывучаля яе харктарыстыку й пастановіла, што «зыняволеная» стала на шлях выпраўлення». Нагадаем, праваабаронца **Кацярына Садоўская** асуджаная на 2 гады пазбаўлення волі.

Ператрус у Шылы

У салігорскага «маладафронтавца» **Івана Шылы**, супраць якога началі крымінальную справу, адбыўся ператрус. Кіраваў працэдурай маёр салігорскага КДБ Дзмідовіч С.М. Ператрус працягваўся 2,5 гадзіны. Спецслужбісты канфіскавалі нататнікі Івана, значкі, прэсу. Іх зацікавіў кампутар хлопца, у якога адсутнічаў сыштэмны блёк.

13 траўня

Акцыі ў падтрымку касцёла святога Язэпа

Менскія актыўісты павесілі на мосьці на вул. Няміга расьцяжку з заклікам «Абаронім касцёл 16 траўня, у 19.00». Расьцяжка правісела на мосьці каля гадзіны, пакуль яе не зняла міліцыя. Былі распаўсюджаныя ўлёткі з заклікам прыйсці на супольную малітву за вартаныя касцёлу вернікам, якія адбудзецца 16 траўня, у Дзень беларускай салідарнасці. Каля самога храму адбыўся збор подпісаў у яго падтрымку.

Сход інтэлігенцыі ў лесе

IV сход прадстаўнікоў беларускай інтэлігенцыі з удзелам 100 дэлегатаў з розных рэгіёнаў краіны адбыўся ва ўроцьшчы Прыстанька Стайпецкага раёну, на беразе Нёману. На tym самым месцы, дзе 9 ліпеня 1906 г. прайшоў нелегальны звезд беларускіх настаўнікаў з удзелам Якуба Коласа.

Удзельнікі сходу абрали 47 дэлегатаў на Кангрэс дэмакратычных сілаў і ўхвалілі зварт з шэрагам патрабаванняў да ўлады.

14 траўня

Дашкевіча вярнулі на тартак

Палітвясен Зыміцер **Дашкевіч** зноў працуе ў калёні на лесапільнім участку. Раней ён быў зьмешчаны ў турэмны шліталь з-за праблемаў з хрыбтом. Болей за тыдзень ад Зымітра не было звестак. Цяпер ён паведаміў праз знаёмых, што працуе зноў там, дзе і працаўа.

Тацяна Севярынец звярнулася ў суд

Маці палітыка Паўла Севярынца **Тацяна Севярынец** звярнулася ў суд Першамайскага раёну Віцебску — яна патрабуе аднавіць яе на працы ў віцебскай сярэдняй школе №40. Настаўніцу з 35-гадовым стажам звольнілі нібыта за прагулі: начальнік аддзелу адзюканцыі Першамайскага раёну **Үладзімер Шлома**, падпісаўшы заяву спін. Севярынец на адпачынак за свой кошт, праз колькі дзён адмініструшыны. Вярнуўшыся з адпачынку, Т.Севярынец даведалася, што

прапусьціла шэсцьць працоўных дзён. Бараніць інтарэсы настаўніцы ў судзе будзе вядомы віцебскі адвакат **Міхail Замалін**. На судовае паседжанне звіраюцца й бацькі вучняў сярэдняй школы №40, дзе Тацяна Севярынец выкладала расейскую мову ды літаратуру.

Апазыцыі не далі памяшканье

Адміністрацыя Палацу Менскага аўтазаводу адмовілася даць прадстаўнікам апазыцыі памяшканье для правядзення 26–27 траўня Кангрэсу дэмакратычных сілаў (КДС). Нагадай для адмовы стала заплянаваная на гэты час у Палацы мастацтваў іншае мерапрыемства.

Сыцяг над райвыканкамам

Супрацоўнікі баранавіцкай міліцыі абвінавацілі актыўіста «Маладога фронту» **Яраслава Грышчэню** ў дробным хуліганстве. Падставай стаў відэазапіс, зроблены ўчнамі. Камэрза зафіксавала, як «маладафронтавец» на будынку баранавіцкай адміністрацыі замяніў афіцыйны сцяг на бел-чырвона-белы.

Сыцягі ўздзен

У розных раёнах Менску былі вывешаныя нацыянальныя сцягі. Паблізу ст.м. «Луцкінская» вялізны сцяг правісеў больш за дзве гадзіны. Прыблізна ж столкі пралуналі сцягі ля плошчы Калініна ды Акадэміі мастацтваў. Гадзіну мінавікі назіралі сцягі на даху дому на вул. Харужай, што ў народзе завуць «кукурузінамі». Быў зауважаны сцяг і ў мікрараёне Лошица.

Сыцягі луналі і над Салігорскам (на фота).

Такім чынам патрыёты адзначылі гадавіну рэферэндуму 1995 г., па выніках якога гістарычна сымболіка была скасаваная, і ўведзеная мадэрнізаваная савецкая.

Канцэрт ZET і IQ-48 забаранілі

Супольны канцэрт гуртоў **ZET** і **IQ-48** мусіў адбыцца ў клубе «Арэна». Паводле неафіцыйнай інформацыі, пасля званкі з камітэтам па ідэалёгіі Менгарыканкаму кіраўніцтва клубу адмовілася ад мерапрыемства. Як паведаміў лідэр **ZET** **Лявон Вольскі**, канцэрт перанесены ў клуб «Катакомбы».

СП

Песні Свабоды-3

Ужо ёсьць на дысках.

Апазыцыйны сельсавет у Калодзішчах

Менскі райвыканкам з трэцяй спробы валявым рашэннем прызначыў свайго кандыдата старшынём каладзішчанскага сельсавету. Большасць дэпутатаў застаюцца нязгодныя з гэтым рашэннем і шукаюць прауды ў прокуратуры.

У часе студзеньскіх выбараў у мясцовыя саветы ў Калодзішчах абрали двух незалежных дэпутатаў: Міхаіла Зуенка і Вольгу Кісьцен. Раённае начальства разам з супрацоўнікамі міліцыі ў ноч на 15 студзеня спрабавалі «выратаваць сітуацыю», аднак новаабраныя дэпутаты апынуліся вопытнымі людзьмі і не дапусцілі гэтага.

Кажуць, пасля таго раённае начальства мела вялікія непрыемнасці. Калі настаяў час абраць старшыню савету, непрыемнасці пачаліся ў дэпутатаў. Райвыканкам тройчы адхіляў кандыдатуру Анатоля Бурачэўскага, прапанаванага дэпутатамі на пасаду старшыні савету. Замест яго старшынём настойліва раілі абраць Алега Іванька. На трэцюю сесию савету прыехаў асабіст старшыня райвыканкаму Міхаілу Глінскі ў суправаджэнні вялікай колькасці міліцыянтаў.

Дэпутаты і гэтым разам прагаласавалі большасцю супраць стаўленіка раёну і паспрабавалі закрыць сесію. Аднак Міхайл Глінскі ня даў гэтага зрабіць: «Будзеце галасаваць усю ноч, пакуль не дасыцё патрэбны вынік». У знак пратэсту сем дэпутатаў з пятнаццаці пакінулі сесію, тым самым пазбавіўшы яе кворуму. Гэта не перашкодзіла гасцям правесыці паўторнае галасаванье і прызначыць свайго кандыдата старшынём сельсавету.

Нязгодныя зь дзеяньнямі раённага начальства дэпутаты склалі скаргу ў абласную прокуратуру, але адтоль яна трапіла ў міжраенную. Неўзабаве прыйшоў адказ, напісаны нібы пад дыктую з райвыканкаму. Дэпутатам патрумачылі, што пэўныя пункты рэгламэнту каладзішчанскага

сельсавету пярэць Закону «Аб мясцовым кіраваныні і самакіраваныні ў Рэспубліцы Беларусь». Міжраёны прокурор I.Шкатула не знойшоў у гэтай справе нагоды для прокурорскага рэагаванья. Між іншым, у народных абраўнікаў застаюцца пытаныні да апошняй «начнай» сесіі — якім законам тлумачыцца правядзенне паўторнага галасавання, калі сесія была ўжо закрытая, ці ня зынкі пратакол таго паседжання? Маяцца дэпутаты пытаныні і да новаабранага старшыні, які дагэтуль займае аплатную пасаду начальніка ЖЭС. На гэтым тыдні дэпутаты падаюць скаргу ў абласную прокуратуру. Нівызначаны пакуль лёс звольненага з пасады выконваючага абавязкі намесніка старшыні сельсавету А.Бурачэўскага. Яго звольнілі, не атрымаўшы на тое згоды дэпутатаў савету, як таго патрабуе

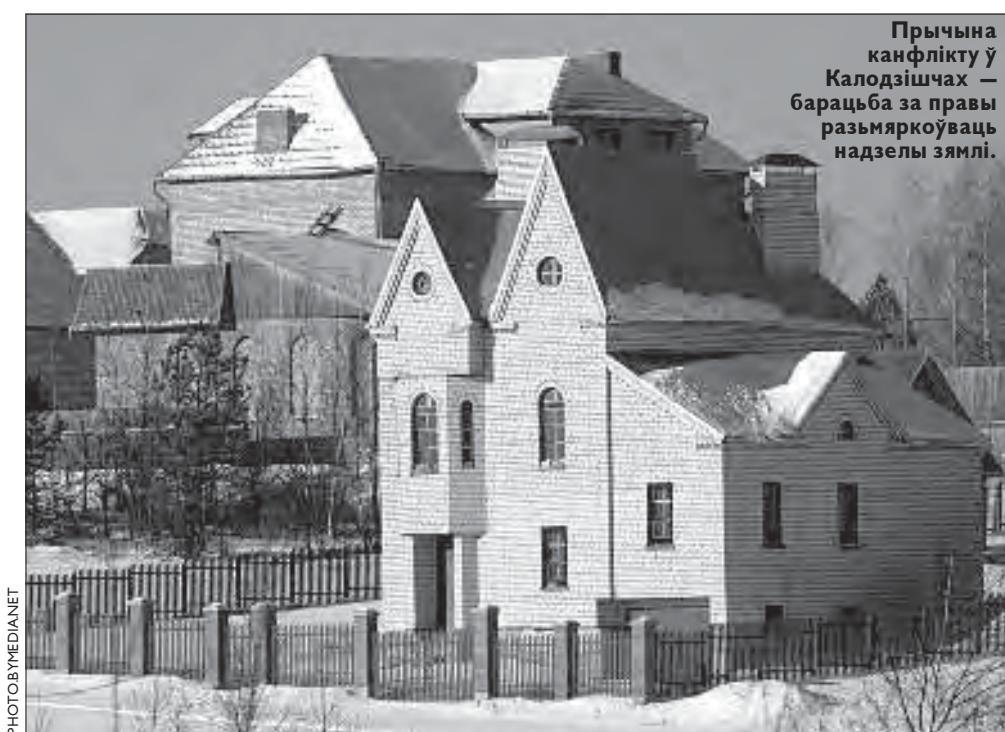
закон. Чакаеца судовае разъяральництва.

«Самае прыкрае, што з намі не захацелі сустрэцца ні ў прокуратуры, ні ў рай- і аблвыканкаме, ні ў адміністрацыі прэзыдэнта,» — абураюцца дэпутаты. Яны задаюцца пытанынем, навошта ўвогуле патрэбныя выбары, калі да абраўнікаў народу ставяцца такім чынам. Пакуль закон будзе выкарыстоўвацца адвольна, калі патрэбна кіроўнай вэртыкалі, парадку ня будзе нідзе, мяркую Вольга Кісьцен. Яна лічыць, што сітуацыя ў Калодзішчах тыповая для ўсёй краіны і выйшла на паверхню толькі дзякуючы актыўнай пазыцыі купкі дэпутатў, што наважыліся супрацьстаяць сваволі.

Пра падзеі ў Калодзішчах не паведаміла ніводная зь дзяржаўных СМИ. Напісала толькі «Народная воля», што дала нагоду старшыні менскага

райвыканкаму адвінаваць дэпутатаў сельсавету ў апазыцыйнасці. Між іншым, аўтар артыкулу падае адной з прычынаў супрацьстаяння каладзішчанскіх дэпутатаў і кіраўніцтва менскага райвыканкаму замельнае пытаныне. Сельсавет валодае надзвычай ласым кавалкам — тэрыторый былога вайсковага палігону. Тут плянуецца збудаваць новы комплекс гольфклубу з піцізоркавым гатэлем. Копшы на лепшыя замельныя надзелы ўжо сягаюць за 30 тысячай даляраў, а паводле новых расценак можуць узрасці ў 30 разоў. З вэрсіі газеты пагаджаюцца і апальныя дэпутаты: «Толькі зямля». Варта нагадаць, што былася старшыня каладзішчанскага сельсавету Тацяна Бонда восеніню мінулага году была адвінавачаная абласной прокуратурай паводле арт. 126 КК (Перавышэнне ўлады і службовых абавязкаў). Ёй закідаюць махінацыі з выдзяленнем замельных надзелаў.

Сямён Печанко

У дыпкорпuse склалася беларускамоўная суполка

Яе душа — гэта, безумоўна, кіраунік аддзялення швэдзкага пасольства Стэфан Эрыксан.

Нагадай для гутаркі з дыплюматам быў дні культуры Швэціі ў Беларусі, якія пачаліся 17 траўня. Але сама абстаноўка яго кабінету спрыяла папырэнню тэматыкі: бел-чырвона-белы сцяжок на паліцы, партрэт Зымітра Дашкевіча, падшыўка «Нашай Нівы»...

«Наша Ніва»: Зь якімі старонкамі швэдзкай культуры знаёміце беларусаў?

Стэфан Эрыксан: Найперш — мастацтва. Летась у Менску, Віцебску і Полацку прыйшла выставка швэдзкай графікі. Нашы мастакі праvodзілі майстар-клясы. Летась быў і вельмі ўдалы ўдзел нашага фільму «Як на нябесах» на кінафэсцыце «Лістапад», ён атрымаў чатыры ўзнагароды. І сёлета ў кінатэатрах будзе швэдзкае кіно: «Бывай, Фалькенберг», «Чортавы правінцыялы», «Віват, кароль!».

Будучы паказы фільмаў і на беларускай мове. Перакладалі маладыя беларусы, якія вывучылі швэдзкую мову.

Наступны пункт — літаратура. У Швэцію нядайна прыяжджаля дэлегацыя зь незалежнага пісьменніцкага саюзу, яны мелі сустрэчы з нашымі пісьменнікамі. Спадзяёмся, хутка зможем выдаць анталёгію швэдзкай літаратуры па-беларуску. Ёсьць багата перакладаў, трэба іх сабраць пад адной вокладкай. Думаем і пра анталёгію беларускай літаратуры па-швэдзку, але тут працэс, мабыць, будзе даўжэйшы.

Летась мы запрасілі ў Стакгольм гурт NRM, у Менск лягась прыяжджалі швэдзкія зоркі «The Cardigans».

Важным момантам для культуры нашых краінаў ста-

ЮЛІЯ ДАРАШКЕВІЧ

ла перавыданне кнігі Андрэя Катлярчука «Швэды ў гісторыі і культуры беларусаў». Першае выданье уже раскуплены. У новым ёсьць дадатковы матэрыял. Прэзэнтация кнігі адбудзеца 17 траў-

важнае пасланьне кнігі. XX стагодзьдзе вінаватае ў тым, што ўзынікла сцяжна між заходнім і ўсходнім эўрапейскімі краінамі.

«НН»: У галіне літаратуры Вы непасрэдна ўдзельнічаце ў разбурэнні сцяжны: перакладаючы творы Быкава і Арлова.

СЭ: Я не прафесійны перакладчык, але вось узынікла такая ідэя... Пра сырэ твораў гаварыць ня буду, у мяне шмат знаёмых беларускіх пісьменнікаў, і хто-небудзь можа пакрыўдзіцца, што перакладаю не яго. А пераклады з Быкава хутка звязніца.

«НН»: Дзеянасць прадстаўніцтва Швэціі абліжоўваеца сферай культуры?

СЭ: Мы разумеем, што ў Беларусі ёсьць праблемы з правамі чалавека. Я часам

Стэфан Эрыксан

нарадзіўся ў 1962 годзе ў Вэстэрросе, недалёка ад Стакгольму. Скончыў Інстытут гандлю і эканомікі (1989). Працаваў зь місіямі ў Pacei, Бэльгіі. З верасня 2005 году — кіраунік аддзялення пасольства Швэціі ў Менску.

присутнічаю на палітычных акцыях, судах. Швэціі неабыякава, куды ідзе Беларусь. Суды, падобныя да таго, які хутка пачнецца над «Маладым фронтам», выклікаюць трывогу ўсёй Эўропы.

«НН»: Упершыню ў Беларусь Вы трапілі ў 1984 г. Што змянілася ў краіне?

СЭ: Я быў тады на стажыроўцы ў Маскве і вырашыў наведаць Менск. Беларусь была абсалютна закрытай савецкай рэспублікай. Цяпер бе-

Суды, падобныя да таго, які хутка пачнецца над «Маладым фронтам», выклікаюць трывогу ўсёй Эўропы.

ня ў Чырвоным касцёле.

«НН»: Чаму Вы вырашылі перавыдаць гэту кнігу?

СЭ: Катлярчук паказвае, што некалі Беларусь адкрыта глядзела ва ўсе бакі, у тым ліку на поўнач, на Швэцію. Гэта і ёсьць, пэўна, самае

ларусы пачуваюцца асобнай незалежнай краінай. Беларусь адкрылася съвету. Моладзь стала досьць разыняволенай.

«НН»: Што швэдзы ведаюць пра Беларусь цяпер?

СЭ: З большага ведаюць пра спорт. Маё пакаленне помніць гімнастку Корбут. Таксама добра памятаюць хакейны матч на Алімпіядзе-2002, калі беларусы аказаліся мацнейшымі. Ведаюць таксама, што палітычна сітуацыя ў Беларусі не такая, як у іншых эўрапейскіх краінах. Ведаюць пра падзеі Плюшчы, што шмат людзей пасадзілі за краты, што некаторыя палітыкі сядзяць і цяпер.

«НН»: Ад камплемэнтаў у адрас сваёй беларускай мовы не стаміліся?

СЭ: Для мяне вывучыць беларускую мову было натуральной патрэбай, ва ўсіх краінах, дзе працеваў, вывучаў мовы. Я таксама прадстаўнік невялікага эўрапейскага народа, таму лічу, што кожная мова каштоўная для агульнай эўрапейскай прасторы. Мне беларуская вельмі падабаецца. І мая мова выклікае ў людзей толькі становічныя рэакцыі.

«НН»: З кім з прадстаўнікоў дыплорусу размаўляеце па-беларуску?

СЭ: Зьехай Крол, з ім мы размаўлялі, але спадарыня Ст'юарт таксама вывучае беларускую. З славацкім калегам часам размаўляем на мове. Новы літоўскі пасол Багданас паабяцаў, што праз пайгоду вывучыць беларускую. Канечне, пасол Ізраілю. Так што невялікая беларуска-моўная суполка ў нас ёсьць.

«НН»: Адчываеце, што за паўтара году ў Беларусі Вы сталі адным з самых пазнавальных дыпломатаў, акрыдытаваных тут?

СЭ: Вы так думаеце? Вядома, мая мэта — каб болей людзей ведала пра Швэцію.

«НН»: Якія ў вас зацікаўлены ў жыцці?

СЭ: Раней былі хобі, цяпер амаль усе замяніла праца. Вельмі люблю вандраваць, адкрываць для сябе новыя

месцы, краіны. У Беларусі быў некалькі разоў у Горадні, Віцебску, Пінску, Полацку. У суботу мяне вазілі ў Бабруйск. Нечакана горад аказаўся вельмі цікавым. Канечне, Наваградак, Мір, Нясвіж, Белавеская пушча. Хачу наведаць палескія балоты.

«НН»: Ці часта Вы наведваеце Радзіму?

СЭ: Прыкладна раз на два месяцы я там бываю. У мяне нават ніяма тамака кватэры. Дакладней, яна ёсьць, але мы яе здаём ужо шмат гадоў. Мая мэбля, рэчы тут. На сёньня

ўсё ж Швэція — мая Радзіма, а Беларусь — дом.

«НН»: Вам чаго-небудзь не хапае ў Беларусі?

СЭ: У Менску ў мяне стаіць спадарожнікавая талерка, якая ловіць швэдзкія каналы. Ежа ня так ужо і адрозніваецца. Беларуская гарэлка і піва на горшыя за эўрапейскія. І клімат падобны. Ёсьць падабенства між сівятамі. У нас ёсьць сівята ў сэрэдзіне лета, у вас — Купальле. У вас у лістападзе Дзяды, у нас дзень усіх сівятых. Беларусь для мяне не экзатичная краіна, эўрапейская краіна. Швэція нядрэнна жыць у Беларусі.

«НН»: Ваш працоўны стол абсталяваны для работы стоячы...

СЭ: Ой, гэтае пытанье сапраўды надакучыла. (Сім'еца). Гэта такая швэдзкая інавацыя. Звычайна з ранку я стаю, пасыля абеду, калі стаміўся, я яго апускаю. Лічыцца, што працеваць стоячы лепш для сініны. Я так працу ўжо два гады і мне падаеца.

**Гутарыў Зыміцер
Панкавец**

17.05, 18:00
Прэзентацыя кнігі Андрэя Катлярчука
"Шэды ў гісторыі і сучынні беларусаў".
Сустракі з аўтарам
(Кацюбі Да, Сымон і Ся. Альбом.
Тэатр "Зялёны", пл. Незалежнасці, 15)

24.05, 17:00
Прэзентацыя кнігі Енца Альбома
"Енатан з гары чайкі". Сустракі з аўтарам
(Шанцірскі музей беларускай культуры і науки
пр. Гаспадарства, 20. тэл.: 271-29-13)

30.05-2.06
Літаратурна-музычныя
дні 2007

Мінск — 30.05/18:00
(Кацюбі Да, Сымон і Ся. Альбом. Тэатр "Зялёны", пл. Незалежнасці, 15)

Гродна — 31.05/18:00
(Гродзенскі драматычны тэатр імя Я. Купалы, вул. Леніна, 32
рэжысёр Сяргей Ганчарук; тэл.: 6-01-32-231864)

Пінск — 1.06/17:00
Пінск — 2.06/16:00
(Пінскі драматычны тэатр
вул. Пінск, 7)

7-10.06
Фестываль сучаснага
шведскага кіно

Дакументальныя фільмы:
"Так, яс, пуг" (Швецыя)
"Мужчынскія спрэчкі" (Беларусь)
7.06/18:30 — сінімія з драма сёран
аптні Адамович і піяністкамі
Дзвінірам Плаксам

Мастацкія фільмы:
18:30 — сінімія на індэспін-фестывалі
21:00 — фільмікі на паркетнай сцене

2007
дні
культуры
швецыі

Увага!

Каб рэгулярна атрымліваць газету, вам трэба праста падпісаць дамову на яе пакупку і перавесьці грошы праз банк.

Дамову трэба падпісаць і даслаць на адрес Рэдакцыі (220050 Менск а/с 537) не пазней за 25 мая.

Аплату па квітанцыі вам трэба зрабіць не пазней за 1 чэрвеня. Квіток пра аплату перасылаць ня трэба, ён аўтаматычна прыйдзе нам з банку.

Дарагія людзі! Сённяшняя «Наша Ніва» — гэта ўнікальная зяява, беспрэцэдэнтны выпадак у нацыянальнай гісторыі, калі газета выходзіць і распаўсюджваецца сваімі сіламі, з

апорай на чытачоў. Ваши дзецы і ўнуکі будуть распытаць Вас пра гэты час і гэтую газету.

Не стамляйтесь падпісвацца, а таксама падпісваць суседня школы, вучэльні, офісы, асяродкі, цэрквы — там, дзе газета ня будзе прапададаць. Прачытаўшы газету, перадавайце ёе школьнікам, студэнтам, пакідайце ў цыяніках, цырульнях, усюды, дзе ёсьць, выходзяць.

Пераможа вытрываласьць.

Ваша «Наша Ніва»

Па пытанынях дастаўкі газеты звязртайцеся да Рамана:

(017) 284-73-29, (029) 260-78-32,
(029) 618-54-84
e-mail: dastauka@tut.by

Дзякую

Уладзімеру Ж., І.К., В.Г. зь Менскага раёну.
Леаніду В. з Лагойскага раёну.

Міхailу Ш. з Клімавіч.

Анатолю Ц. з Асіповіч.

**Аляксандру А., Г.К., Аляксандру С.,
У.К.** з Горадні.

Леакадзіi Н. з Валожынскага раёну.

Алене Дз. з Наваградку.

Фёдару К. з Талачына.

Уладзімеру Л. з Смургонскага раёну.

Мікалаю К. з Лунінецкага раёну.

Генадзю Л., Сяргею К., Зымітру Т., Алене П. з Гомеля.

Тамары Ш., Сержку P. з Бярозаўскага раёну.

Аляксандру А., Т.Б., Д. з Магілёва.

А.П. са Жлобіна.

Паўлу Д., Віктару А., Аляксандру К. зь Берасцьця.

Сяргею I. з Салігорску.

В.К., Сяргею С., Аляксандру З. з Палацку.

ПАВЕДАМЛЕЊНЕ

ПВУП "Суродзічы", УНП 190 786 828
МГД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Менск, код 764

Рахунак ат-
рымальніка

3012 206 280 014

Асабовы
рахунак

(прозвішча, імя, імя па бацьку, адрас)

Від аплаты				Дата	Сума
За газету "Наша Ніва"					
Агулам					

Kacip

ПВУП "Суродзічы", УНП 190 786 828
МГД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Менск, код 764

Рахунак ат-
рымальніка

3012 206 280 014

Асабовы
рахунак

(прозвішча, імя, імя па бацьку, адрас)

Від аплаты				Дата	Сума
За газету "Наша Ніва"					
Агулам					

КВІТАНЦІЯ

Kacip

М.П.

**Каб што тыдзень
атрымліваць газету,
дасылайце адрасы і
грошы за газету.**

1) Просім усіх ахвотных
чытаць газету
паведамляць у
Рэдакцыю свае
адрасы і телефоны.
Гэта можна зрабіць
прав: телефоны: (017)
284-73-29, (029) 260-78-
32 (МТС), (029) 618-54-
84, e-mail:
dastauka@tut.by,
паштовы адрас: а/с 537,
220050 Менск.

2) Просім кожную
сям'ю чытачоў
пераказваць на
рахунак газеты грошы
з разліку 8000 рублЁў
на месяц. Гэтага хопць
на выхад і даставу
газеты. **У блянку**
банкаўскага
паведамлењня ці
паштовага пераказу
дакладна і разборліва
назначайце адрас, у
тым ліку паштовы
індэкс і код пад'езду.
Тыя, хто перакажа
24000 рублЁў за раз,
забясьпечаць выхад
«НН» на 3 месяцы. Хто
перакажа 48000 рублЁў
адразу, гарантую
публікацыю «НН» на
паўгоду.

Іншае жыцьцё

«Mір — гэта вайна»

Славутая орўэлаўская формула «Мір — гэта вайна» жыве прыгадалася ў трапенійскія дні, калі беларускія тэлеканалы спаборнічалі з расейскімі выкryванні «эстонскага фашызму» ды рознага рода «фальсифікатараў гісторыі». Тон у «спаборніцтве» задавалі кіраўнікі дзяўюю дзяржаваў.

Колькі апошнім часам гаварылі пра непераадольныя супяречнасці, у тым ліку псыхалагічныя, Лукашэнкі й Пуціна. Але 9 Траўня, якое адноўлявала адзначае ў абедзвюх дзяржавах, абодва гаварылі адно й тое ж. І нават адноўлявымі словамі, на адноўлявай мове.

«Цяперашнія прэтэндэнты на сусъветнае панаванне спрабуюць выкарыстаць вайну ў якасці інструменту зынешніх палітыкі, з дапамогай сілы адстойваюць свае геапалітычныя і драпежніцкія інтарэсы, душаць тყя дзяржавы, якія сталі на незалежны шлях разыўцца». Гэта з прамовы кіраўніка Беларусі ў Менску. А вось што казаў Пуцін перад парадам у Маскве аб прычынах Другой усясьветнай вайны і сучасных пагрозах: «У нашыя дні такіх пагрозаў не становіцца меней. Яны толькі трансфармуюцца, мяняюцца аблічча. І ў гэтых новых пагрозах, як і з часам трэцяга райху, — выключнасць і дыктат».

Розынцы, фактычна, ніякай. Пад «прэтэндэнтамі на сусъветнае панаванні» і «трэцім райхам» маецца на ўвазе адзін і той галоўны вораг — Злучаныя Штаты Амерыкі. Расейскі МЗС, дарэчы, мусіў потым даваць тлумачныя Беламу Дому — маўляў, расейскі прэзыдэнт у сваім выступе і на думе ў крыйдзіц ШІА, парапонуваючы іх з гітлераўскай Нямеччынай.

Але ў Рэсеі ўсе пудоўна зразумелі, каго і што меў на ўвазе Пуцін, які абазначаў «новы курс» на халодную вайну у дачыненіях з Захадам яшчэ ў сваёй Мінхэнскай прамове. Цудоўна зразумелі і пасаж пра Эстонію, якую Пуцін асудзіў, не называючы.

Кіраўнік Беларусі быў менш дыпляматычным. Ён проста казаў пра «дэмантаж помніка Войну-вызваліцелю ў Таліне», пра «закрыццё польскімі

ўладамі савецкай экспазыцыі ў Асьвенцыме» (якой ніколі не было). За словамі пасыльдравала справа. Пікетоўцы зь ліку вэтэранаў і бэрэрэсмаўцаў ля эстонскага консульства ў Менску спалілі дзяржаўны сцяг Эстоніі.

Аб'ектам прапагандысцкіх нападаў усылед за эстонцамі сталі палякі. Гэта гаворыць аб тым, што падзея ў Таліне — толькі зачэпка для распальвання канфрантацыі з Эўрасаюзам і ЗША. Палякі пацярпелі ў вайне на менш за беларусаў і расейцаў. І пра магілы сваіх, а таксама ў савецкіх жаўнероў дбаюць. Між іншым, яны з гітлерцамі ваявалі ад першага дня Другой усясьветнай, а не ад 22 чэрвеня 1941-га. Але даводзіць гэта людзям, якія жывуць уяўленынямі, быццам Прывалтыка, Беларусь і Украіна, Грузія і Малдова — расейская тэрыторыя, а быўшыя краіны саціялізму павінны кожны крок узгадняць з Крамлём — гэтым людзям даводзіць, што яны памыляюцца, няма сэнсу. То самае, што даводзіць зааліятчым антысэмітам, што Галакост быў пачварным злачыствам перад чалавечнасцю. Цікава, дарэчы, што за адмаўленне факту Галакосту ў Эўропе судзяць, а вось ухваляюць яго можна — за гэта нічога ня будзе. І апаганіўшы габрэйскіх могілак у Эўропе, у тым ліку ў Беларусі, даўно зрабілася рэччу звыклай.

«Увесі асабовы склад...»

Закладнікам рыторыкі халоднай вайны зрабіліся настолькі краіны былога «саціялізму» (у іх ёсьць пакуль абарона ў выглядзе ЭС і НАТО), колькі Беларусь.

Але першым гаворыць аб гэтым, варта ўспомніць яшчэ раз пра тое, што зрабілася ўсяго толькі падставай для палітычных спэкуляцыяў. Пра Дзень Перамогі і пра тых, хто за яе ваяваў. Усе загіблія ў барацьбе зь нямецкім фашызмам заслугоўваюць пашпаны. Гэта нават на варта аблімкоўваюць. Гэта катэгарычны імпэратрый. Як і тое, што на трэба чапаць магілай і ўсчыняць палітычныя гуліні вакол іх. Ня меншай павагі заслугоўваюць і тыя, хто дажыў да нашых дзён. Але зь іх засугамі і ўзнагародамі, дзякуючы дзяржаве, адбылася непрыемная рэч —

дэвалівація. Прывяду меркаваныне расейскага дасыледчыка-калекцыяністра, былога франтавіка А. Шчолакава зь яго кнігі «Захапляльная геральдыка».

«Савецкай систэме было ўласцівае ўсталяваныне ўзнагародаў, якія, паводле народнага выразу, уручаюцца за «дажыўаныне», у сувязі з нейкімі памятнымі ці юбілейнымі датамі.

Якія сур'ёзныя прычыны маглі прымусіць урад адзначаць ўзнагароднымі мэдалямі 1500-годзьдзе Кіева, 800-годзьдзе Масквы, 250-годзьдзе Ленінграда? Каго і за якія заслугі імі адзначалі? Адказ даюць палажэнні аб мэдалях: «Мэдалём у памяць 1500-годзьдзя Кіева» ўзнагароджваюцца... асобы... якія пражываюць у Кіеве ці яго прыгарадах на менш за 10 гадоў» (1982 г.).

Далей А.Шчолакаў піша: «У канцы Вялікай Айчыннай вайны мэдалямі «За перамогу над Нямеччынай» былі ўзнагароджаны 15 млн чалавек, «За перамогу над Японіяй» — калі 2-х млн, мэдалём «За доблесную працу ў Вялікай Айчыннай вайне» дзяржава адзначыла звыш 16 млн чалавек.

У 1965-м Вярхоўны Савет СССР засноўвае мэдалі «Дваццаць гадоў Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне 1941—1945 г.» Узнагароджваеща «увесі асабовы склад Узброеных Сіл» і іншыя асобы, узнагароджаныя мэдалём «За Перамогу над Нямеччынай ў Вялікай Айчыннай вайне»

«За якія, прабачце, заслугі, звыш тых, якія былі прызнаныя і адзначаныя яшчэ ў 1945-м, прызначылі гэтую «узнагароду?» — задаецца пытаньнем былы франтавік. Такі самы мэдалі ён атрымаў і да 30-годзьдзя Перамогі. «Мэдалі да 60-годзьдзя Перамогі я атрымліваць ня стаў. Выявілася, што трэба прад'явіць дакументы. Якія? Ветлівая пані па телефоне патлумачыла: «Тыя, якія пацвярджаюць, што вам належыць узнагарода».

Для чалавека, які загадзя ведае, калі і якая яму «належыць узнагарода» — яна перастае быць узнагародай і становіцца сувэнірным значком».

На завяршэнні тэмы аўтар са зьдзіўленыем адзначае, што цяперашнія систэмы ўзнагародаў Рэсеі працягвае традыцыі савецкай. Орден Жукава ўручаема ваеначальнікам, якія маюць званье Героя Савецкага Саюза. Орден за орден. Падобнай практикі, адзначае дасыледчык, няма больш ні ў адзінай краіне свету.

ЮЛІЯ ДАРАШКЕВІЧ

«Нікога не змаглі вызваліць...»

Прапушу прабачэння за доўгую цытату. Мне падалося важным съведчанье сумленнага чалавека зь іншай дзяржавы, які ваяваў, які быў і ёсьць расейскім патрыётам і не адмаўляеца ад савецкага мінулага. Ці шмат у яго пасыядоўнікаў сярод вэтранаў у Рәсей ці ў сёньняшній Беларусі? Думаю, не.

Інакш колькасць вэтэранаў, абвешаных з галавы да ног узнагародамі (у асноўным, апісанымі вышэй), у съяточных шэсцьцях на вуліцах сталіцы даўно б рэзка скарацілася. Можна ўяўіць абурэнне многіх з тых вэтэранаў, хто прачытаў бы фрагмент цытаванай кнігі.

Але бяскоіця «ўзнагароды за ўзнагароды», хваласьевы і выстаўленыне вэтэранаў у якасці съятарных кароваў (пра якіх дзяржава забывае адразу пасыля съята) ня толькі не дадаюць ім гонару, але й зьяўляюцца зьдзекам з памяці іх памёрлых сяброву. Дый зьдзекам з памяці аб вайне зь яе мільёнамі ахвяраў увогуле.

Лейтэнант мэдслужбы, ветэран і інвалід вайны Алена Бонэр (удава акадэміка Сахарава) напісала на расейскім сайце «Грані» 9 траўня наконт «вызваленія Эстоніі» вельмі каротка і проста: «Нікога мы не вызвалілі ды й сябе не змаглі вызваліць, хоць чатыры гады спадзяваліся на вызваленіне. Нават казалі: «Пасыля вайны — калі дажыву — усё жыцьцё будзе іншым». Не атрымалася. Ни ў 1945-м, ні ў 1991-м. Такіх людзей, як Бонэр, засталіся адзінкі. Ды й яна жыве цяпер за мяжой.

Ужо налета 9-га Траўня на Краснай плошчы пойдуць танкі. А на tryбунае Маўзалея будзе стаяць калі ня Пуцін, дык яго клон — клон Андропава, Брэжнёва, Сталіна. А ўсылед за імі, з розынцай у гадзіну, у Менску будуть маршыраваць беларускія войсковуць. За каго і за што яны будуть гатовыя аддаць жыцьцё? За незалежнасць? Хацелася б верыць.

Але ёсьць тут і адваротны бок справы, які тычыцца беларусаў. Я маю на ўвазе тых, якія прынцыпова на хоцуць прызнаць мінулую вайну важным пэрыядам у гісторыі Беларусі. Паколькі беларусы да таго часу не сфармаваліся як нацыя, лічаць гэтыя філёзафы ды гісторыкі, у іх не было съядомага стаўлення да вайны, не было нянавісці да німецкіх акупантаў. Яны былі альбо ахвярамі, альбо — калі прыйшла савецкая армія — гарматным мясам. Гэта быў проста гіганцкі катаклізм, пра які трэба як мага хутчэй забыць.

Такое ўражаныне, быццам і не было ў беларускай літаратуры ні Адамовіча зь яго «Карнікамі», ні Быкава з «Сотнікамі». Ці яны не належаць да беларускай культуры, і іх чалавечы й мастацкі досьвед ня мае дачыненія да беларускага народу. Няўжо, калі выкрасыліць з гісторыі бэзсэсэр自救скі пэрыяд, з вайной і партызанкай, мы атрымліваем лябараторна чистую беларускую нацыю?

Ды й адкуль жа ёй узяцца? З гісторыі ВКЛ, з Грунвальда? З легендаў і казак? Тыя легенды не бліжэй да рэчаіснасці, чым фільмы пра вайну, якія круцяцца на БТ.

Беларусы жылі апошнія сто гадоў, як і

папярэдняя стагодзьдзі, на сваёй зямлі, а не на Марсе. І ад таго, што яе тапталі і гвалтавалі акупанты, яна не перастала быць Беларусью. Толькі ня той, аб якой мараць нашыя інтэлектуалы...

Гэта ня значыць, што за саветамі жыць было добра. Гэта значыць, што ўсё трэба памятаць. Без выключэння. Ня можна выбраць з гісторыі харошыя, цікавыя старонкі і «выдраць» кепскія.

І няўжо тая частка беларусаў (пераважная, між іншым, частка), якая пайшла ў партызаны ці ў савецкую армію, супрацоўнічала зь імі, не заслужыла права звацца беларусамі?

Можна як заўгодна ацэніваць той пэрыяд гісторыі зь сёньняшніх акадэмічных вышыняў, гаварыць, што саветы былі для Беларусі таким самым злом, як і немцы. У рэальнасці жывыя людзі сутыкаліся не з абстрактным, а з цалкам рэальным злом. Забівай іншых — альбо будзеш забіты сам. І трэба было рабіць маральны выбор. І подласцьць тады была подласцю, годнасць — годнасцю, баязлівасць — баязлівасцю, мужнасць — мужнасцю. Як і цяпер, дарэчы.

Мы павінны ведаць, чым насамрэч была вайна, колькіх яна каштавала ахвяраў, але гэта не здымает з нас маральнага абавязку перад бацькамі, якія гінулі ў барацьбе за радзіму і свабоду. Тоё, што яны не змаглі адстаяць ні таго, ні другога, не прыніжае іх мужнасці. Яны не моглі ведаць, што будзе потым. Яны ваявалі і пры гэтым заставаліся людзьмі. У большасці сваёй.

Але ці шмат засталіся людзьмі ва ўмовах «мірнага часу»? Як выявілася, узарваць мост альбо цягнік, ці нават кінуцца на амбразуру часам бывае лягчэй, чым запярэчыць начальнству, альбо адмовіцца ад «пайкі» да съята.

Канечне, хацелася б жыць у грамадстве, дзе няма патрэбы ў герайзме і мужнасці. Прынамсі, штодня. Нармальны чалавек у нармальнym жыцьці мусіць ісці на нейкія кампрамісы з сабой і абставінамі.

Але тым больш ня варта глядзець з грэблівасцю ізафітаў на пакаленіне бацькоў, якія не зразумелі таго, што, нібыта, разумеем мы. Яны зрабілі тое, што маглі. А некаторыя нават крышачку больш.

Мы яшчэ не зрабілі нічога, каб мець права іх крытыкаўцаў. І каб прыйсьці на іх магілы з чыстым сумленнем.

Эўрагледзішча і эўравідовішча

Чым больш несвабодная краіна, тым радзей яна прывяže на «Эўрабачаньне» нешта непаўторнае, запяе на ўласнай мове. Піша Тэда Лі.

Скончылася чарговая музычная спартакіяда, і цяпер можна перарабіцца на раны і паглядзець, што мы зрабілі ня так. З кожным годам Эўравізія для Беларусі ўсё больш набывае значэнне спорту. Адную за адной страчваючы надзея сцвёрдзіцца на іншых пляцоўках, Беларусь чакае выніку ад змагара з мікрофонам.

Чацверты ўздел нашай краіны ў Эўравізіі нарэшце прынёс пэўны плён. Наступны раз проста ня трэба разылічваць выключна на расейскамоўнага глядчара, які змог бы прасячы дасьціпнасць, звязаўшы пераклад Калду новага прозывіща з адмыслова даречнай назвай яго песні (між тым, па-беларуску калдун — гэта дранік зь мясам, пяльмень).

Глядзячы на посыпех суседзяў па кантынэнце, можна шмат чаму навучыцца і падрыхтавацца да Эўравізіі'08 так, каб у наступным годзе нават балканскія краіны, дагэтуль верныя свайму гісторычнаму братэрству, выставілі нашай краіне найвышэйшую адзнаку.

Агледзеўшы фаварытага публікі дый усіх астатніх, можна вылічыць кампа-нэнты перамогі.

Камплект аднаразовых герояў

Той факт, што Эўравізія ўжо даўно не зьяўляецца конкурсам *песні* дый наагул музычнай імпрэзай, цяпер вядомы бадай што кожнаму. Вазіць на фэсцівалі менавіта песню ўжо нікому неікава. Лічыцца, што ў расыпшчанага слухача даўно адваліся вушы, і цяпер можна падлавіць яго хіба што на якім-небудзь прыхаваным комплексе (сэксуальнасць, гіпэрсэксуальнасць, гомасэксуальнасць, транссексуальнасць, нешта іншае).

Сёлета толькі адна краіна прэзентавала на пляцоўцы ў фінскай сталіцы паўнавартасны музычны твор. Сыпявачка Sopho з Грузіі была адзінм чалавекам, чыя разыяволенасць на сцэне цалкам адпавядала кампазыцыі, якую яна прывезла з горных і вінных краёў. Нічога так ня цепшиць, як сипявак, які кайфуе падчас выкананьня.

Аднак Sopho па выніку заняла толькі 12-е месца, атрымаўшы адзінай найвышэйшы бал ад Літвы. Наўрад ці ісланд-

зкая зорка Bjork, чыя уплыў моцна адчуваўся ў сыпеве, манерах, электроннай кампазыцыі і нават гучаныні скрыпачак грузінскага нумару, спадабалася б эўрапейскай публіцы больш. Публіцы ўсё роўна, хто ты, калі ты не патрапляеш у тое схаванае, інтymнае, непрыстойнае месца, дзе ёй толькі што зас্বярбела.

Швідзкія глэм-рокавыя зоркі — гурт The Ark — таксама не зайніл посыпеху ў глядчачоў шоў-алімпіяды. Стваральнікі шматлікіх знакавых кампазыцый прайвэзылі ў Хэльсінкі супэраблэгчаную вэрсію сябе, затое выглядалі ненавязліва, лёгка, какетліва, ні на крок ад эстэтыкі бліскучых 70-х.

Асабліва паказальным застаненцама выступ знамітага на ўсю Зямлю дыджэя Bobo, які, прыехаўшы заваёўваць Эўропу (што для зоркі такога маштабу, здавалася б, раіназначна гульні ў фанты), вярнуўся ў родную Швайцарыю, так і не прайшоўшы ў фінал.

Блакітна-ружовыя вожык-трансвестыт

Эўрапейскіх мужчын і жанчын, калі што ня ведаў, адрозніваць робіцца ўсё цяжэй. Даўганогія бёсты зь бліскучымі валасамі выцясняюцца людзьмі бяз полу, кічовымі тэатраламі. Глядзячы на ўсё гэта буйства сцягоў-вясёлак і кляунадных амаралаў, Дзяніс Кур'ян за каментатарскім мікрофонам ня стрымліваецца: «Паважаныя дамы, не падумайце, што сапраўдных мужчын больш не існуе!» — відавочна, намікаючы на сваю асобу. Аднак пра стыль беларускага каментаваньня міжнародных імпрэзаў трохі пазней.

Калі дацкі мужчына, граючы каралеву драмы, так і не «парваў Эўропу», то Украінска-расейскі сымбалік кічу Верка Сярдзючка зрабіла гэта ахвотна і на раз. Праўда, ад эстэтыкі саўковай рэстарацый і пунсовых ружаў у зубах прыйшлося адмовіцца на карысць больш зразумелага шырокаму глядчуцу *фэномэну звар'яцелай жабы*. Crazy Frog гэткі ж антымузычны, ён гэтак жа панішчыў густы ўсёй старой Эўропы, задаўшы найпрасьцейшы біт і паказаўшы най-пашырэйшую весялосць.

Першое ж месца ў эўразабегу ўзяла асексуальная сэрбка Марыя Шэры-

фовіч, якая, зрэшты, нікога не съмішыла і съмішыць не зъбіралася. Ейная пе-рамога даказвае існаваньне агульнаэўрапейскага комплексу культурнай дэргадації. Прагаласаваўшы за дастаткова сціплы нефэрычны нумар і сур'ёзную песьню на незнамай мове, відаць, можна падлячыць сваю карму, забруджаную папсой, порнасайтамі і спажывецтвам. Тым часам за назвай «Molitva», як мне патлумачылі знаўцы сэрбскай мовы, хаваецца ўсё тая ж банальная гісторыя пра пусты халодны ложак і антыгероя, які сышоў на пошуку новых эратычных прыгодаў.

I песьню родную люблю я

Дзіма Калдун — цудоўны загарэлы хлопчык, зь нябесна-сінімі вачымі і эўрастандартнай песьнікай. Ён мог прыехаць з любой краіны. З усходняй і заходняй Эўропы. Адкуль ён прыехаў — не адкажа ніхто.

Чым больш несвабодная краіна, чым больш яна *пабойвяеца* Эўропу, тым менш спадзявання ў, што на міжнародную сцэну яна прывяže нешта аўтэнтычнае, што яна запяе на ўласнай мове.

Балканскія краіны адчуваюць сябе паўнапраўнымі эўрапейцамі, яны не напружаюцца дзеля англамоўных тэкстаў.

На роднай мове сипявае опэрная сипявачка са Славеніі. («Гэта славенскі дыялект сэрбскай мовы», — Дзяніс Кур'ян.)

На роднай мове сипяваюць французы, апранутыя ў ружове.

На роднай мове пад рабль, кантрабас, саксафон і трубу — ну сапраўдны Moulin Rouge — сипявае Роджэр Цыцера («А вось і нямецкі Фрэнк Сынатра!») — працягвае дзівіць сваёй эрудыцыяй Дзяніс Кур'ян).

З глецішча гарачага, громагалоснага ды зіхотага шоў, нашыя суседзі літоўцы сёлета паказалі поўны нефармат. З глецішча інакшага, сама Літва на сівяце напамажаных мужыкоў зь бюстамі ды сэксапільных школьніц з прагным паглядам — поўны нефармат. Спакой ды інтэлігентнасць, а яшчэ няўменыне схаваць хваляваньне — перафразуючы вядомую ідыёму, мэнталітэт пальцам не размажаш. Тоё ж самае сёлета адбы-

ЮЛІЯ ДАРАШКЕВІЧ

лосі і з адзінамі, хто ацаніў Літву найвышэйшым балам. Ірляндыя (якая, між іншым, мае ажно сем перамог на фэстывалі) паўстала перад эўрапублікай кранальным калектывам зь лёгкім кантыры, акурат для вясновага ірляндзкага барбекю. І заняла апошнія месцы.

Можа быць, калі не хаваць Беларусь у зарэпетаваных танцах і чужых безаблічных песнях, мы і будзем выглядаць, як да съмерці перапалоханая дзяўчынка, якая аб'яўляла ўсёй Эўропе нашыя балы. Зь іншага боку, наша мэнтальнасць — сэнтыментальнасць, мы менавіта такія: нясымельня, дзіўныя і закрытыя. Зрешты, што я кажу: у нас жа тут СПАРТАКІЯДА!

Асобнае слова

Можа быць, народ у нас ня надта съмелы, затое з камэнтатарамі Дзянісам Кур'янам яму пашанцавала. Выпускнік журфаку БДУ дзёрзка, з радаснай фамільяннасцю абсьцябаў кожнага другога ўдзельніка эўрапараду, ледзьвye выжыў падчас выступу гурту The Ark, «дасыцпнічаў» у бок босай вугорскай сыпявачкі Магды Русы і французскага дуэту Les Fatals Picards, а сэрбскую пераможцу Марыю з запалам называў па-

старэлым Гары Потэрам ды карэйскім хлопчыкам. Відавочна, Дзяніс, які пачынаў сваю імклівую кар'еру з падлеткавага ток-шоў «5х5», так дагэтуль і ня выкараскаўся з фармату сюжэтаў пра шаснаццацігадовых скейтбардзістаў.

Так ці інакш, радуючыся ці злуючыся, съмеючыся ці абураючыся, у гэтым годзе Эўравізію глядзела больш маладых людзей, чым летась. Гэта заўважна

па нашмат больш ажыўленых, чым мінулай вясной, дыскусіях у віртуальнай ды рэальнай прасторы. Падобна, што падрыхтоўка да Эўравізіі на нейкі час рызыкую стаць нацыянальнай спрэвай. Добра было бы яшчэ, каб нацыя перастала быць бязвольным гледачом і нарэшце навучылася паказваць сябе без дапамогі расейскіх мясных каралёў, поп-цароў і фэшн-прынцаў.

Том «Беларусь: ні Эўропа, ні Расея» зъмяшчае інтэрвію з трыццацю беларускімі палітыкамі, журналістамі, дзеячамі культуры і мастацтва, праведзеныя ўвесну 2006 году ў Менску. Нашым суразмоўцам былі зададзеныя дзеяцьлівасці, узаемнасць Беларусі з Расеяй і Эўрапейскім Звязам. У выніку паўстаў зборнік, у якім пададзеныя разнастайныя і часам супяречлівые меркаванні на вызначаную тэму.

Даслаўшы замову з пазначэннем вашага імя, імя па бацьку і прозвішча, а таксама дакладнага адресу на адрас 220018, Менск, а/с 3, вы атрымаецце кніжку бясплатна. Просіба пазначаць мову, на якой замаўляеца выданне: расейскую ці беларускую.

Вольга Абрамава, Святлана Алексіевіч, Яўген Бабосаў, Анжаліка Борыс, Ірына Бугрова, Генадзь Бураўкін, Алесь Бляцкі, Аляксандар Вайтовіч, Андрэй Вардамацкі, Вінцук Вячорка, Павал Данейка, Андрэй Дынько, Святлана Калініна, Сяргей Калякін, Кася Камоцкая, Сяргей Касцян, Вячаслав Кебіч, Анатоль Лябедзька, Васіль Лявонаў, Жанна Літвіна, Алег Манаеў, Аляксандар Мілінкевіч, Анатоль Міхайлаў, Алесь Міхалевіч, Тацяна Процька, Андрэй Саньнікаў, Уладзімер Улаховіч, Валеры Фралоў, Станіслаў Шушкевіч, Усевалад Янчэўскі.

Беларусь: ні Эўропа, ні Расея. Меркаванні беларускіх эліт.
Варшава: Выдавецтва «ARCHE», 2006.

Сапега зьняў аблогу

Прадпрымальніку Мікалаю Сапегу не ўдалося выкупіць і адрестаўраваць Быхаўскі замак. Рэпартаж з Быхава Зымітра Панкайца.

Калі едзеш Быхавам, падаеца, што ўсё будаўніцтва тут спынілася яшчэ ў 1970-я. Разам з тым горад утульны. Ці ён такі заўжды, ці рыхтавалі да візыту Лукашэнкі? Замак — адразу пры заезьдзе ў горад за мастом праз Днепр. З усіх бакоў аточаны наўюткім плотам, паставленаўным пару дзён таму з нагоды згаданага візыту.

У XVI—XVII ст. гаспадары Быхава — князі Хадкевічы і Сапегі — ператварылі яго ў магутную фартэцыю, адну з самых надзейных у Беларусі. Стары Быхаў і яго геральдичная абарона адигралі вызначальную ролю ў вайне з Московіяй 1654—1667 г. Гісторыкі паўжартам называюць Быхаў «беларускім горадам-героем».

З савецкім часам у сапегаўскім палацы месцілася мэблевая фабрыка. Ужо гадоў пяць як тамака нічога няма. Заходзім у замак з боку галоўнай брамы. Яна адчыненая, аб'ект даўно ніхто не ахоўвае, і ён паступова руйнуецца.

А дзе ж бізнесовец Мікалай Сапега, які браўся аднаўляць замак? На працягу двух гадоў прадпрымальнік змагаўся прызвішчам арандаў у замку памяшканыні. Там у яго месцілася лесапільня. Лесанархтоўчы бізнес даваў вялікія стабільныя прыбыткі. Тады і ўзьнікла ідэя рэўстарацыі замку з мэтай прыцягнення ў Быхаў турыстаў.

Набіраю Сапегаў нумар. Мікалай з радасцю пагаджаеца паразмаўляць, толькі пасяля дадае: «Вы да мяне ў Глуск прыедзеце?...» Цяпер ён жыве там, займаеца фэрмэрствам.

Сапега расказвае, як афармляў дакументы, патрэбныя

АРЦЕЛІЯВА

для набыцця замку, як спрашуваючы тармазілі то мясцовыя бюракраты, то Адміністрацыя прэзыдэнта. Папяровая валакіта цягнулася два гады. Але прадпрымальнік быў пэўны, што ўрэшце атрымае замак ва ўласнасць. Нават пачаў рамонт. Паправіў дах, прыбраў з памяшканняў розныя друз. Справа паціху рухалася.

У 2004 г. замак гарэў. Нехата зь мясцовых жыхароў прыйшоў з аўтагенам красыці трубы. Пачаў вырашаць іх акурат у пажаранебясьцечнай зоне — у пакой, дзе некалі мэблю пакрывалі лякам. Замак загарэўся.

Міліцыя так і не знайшла вінаватага.

І нават пасяля таго Сапега не кідаў сваёй ідэі. Чаму? Ен раіць зайсьці зірнудзь у адну з замковых вежаў. Падымаяся на другі паверх, хоць, па шчырасці, страшнавата: праз усю столь праходзіць здаравенная трэшчына. На другім паверсе ня лепей — дах дзе-нідзе паправальваўся, расыце трава, прабіваюцца бярозкі.

Але з акна адкрываеца фантастычны краявід Днепра і навакольля. Вось чым Сапега зьбіраўся завабіваць туристаў. Аглядаюся ўнутры вежы: атынкаваныя сыце-

ны, пачышчаны комін, няма друзу на падлозе. Здаецца, што яшчэ трошку часу — і Сапега змог бы давесцьці да такога выгляду ўесь замак.

Але ў канцы 2005 г. вышлі новыя ўрадавыя пасстановы, якія, лічы, забаранілі прыватнікам займацца лесанархтоўкамі. Бізнес заняпаў. На мары пра выкуп замку давялося забыцца.

Спадар Сапега расказвае, што яму неаднаразова тэлефанавалі з прапановай узяць уздел у аўкцыённе па продажы замку: «Пачатковая цана была 360 млн рублёў, але рознымі шляхамі гэту лічбу можна было зьбіць да 60 мільёнаў», — кажа Сапега. Удвая таныней за менскую аднапакаёку. Але і такіх грошай Сапега ня мае. Іншых ахвотных набыцца замак таксама не знайшлося.

За некалькі сотняў метраў ад замку стаіць закінутая абарончая сінагога XVI ст. Яна ў крыху лепшым стане, але і тут відавочна патрабуеца рэстаўрацыя. Усе ўваходы забітыя дошкамі. На сценах надпісы чорнай фарбай — РНЕ.

Характэрна выглядаюць дахі старых быхаўскіх бараўкаў. На кожным зь іх дзясяткі спадарожнікавых талерак. Патэнцыйных гледачоў незалежнага тэлеканалу ў горадзе нямала.

За савецкім часам Быхаў быў вядомы тым, што ў горадзе размышчалася база стратэгічнай авіяцыі. Закінуты аэрадром уражвае на менш за замак і сінагогу. Даўжэйшая і шырачэйшая забетаваныя ўзълётныя палосы. Частку бетоннай пліткі з аэрадрому ўжо вывернулі і паклацалі ў горадзе замест асфальту. Згадваеца, што калі замку мы ішлі якраз па такіх плітах. На аэрадроме ж беларускія рокеры маглі б здымаць файнныя кліпы, ці нават зладзіць рок-фэст. Але пакуль не відаць энтузіяста, які б за гэта ўзяўся. Хіба Сапега, як адкупіць замак.

Быхаў — Менск

Каналізацыя ў падмурках сабору

У Віцебску, у ахоўнай археалагічнай зоне пракладаюць каналізацыю. На плошчы Свабоды, акурат дзе стаяў комплекс будынкаў Свята-Мікалаеўскага сабору, вырылі катлаван. Там заплянаванае ўзвядзенне забаўляльна-піцейнага «Маладзёжнага цэнтра адпачынку», што мае будаваць ТДА «Дан». Там будуть рэстарацыі, піўбар,

Тэрыторыя гістарычнага цэнтра Віцебску была заселеная яшчэ ў VIII ст., з XII ст. тут месцілася праваслаўная царква Параскевы Пятніцы з пагостам, пасыля Аляксееўскі манастыр, спалены маскоўцамі. На яго рэштках паўстаў езуіцкі кляштар і драўляны касцёл сьв. Язэпа. У 1716 г. на сродкі кашталяна Марцыяна Агінскага і віцебскай шляхты езуіты збудавалі мураваны касцёл і калегіум. Базыліка была завершаная да 1731 г. Тут дзейнічалі сэмінарыя для бедных дзяцей, друкарня, тэатр. У 1843 г., комплекс быў перададзены праваслаўным, а касцёл сьв. Язэпа перабудаваны й пераназваны ў Мікалаеўскі сабор. А ў 1956 г. узарваны дзеля «добраўпаратканья і рэканструкцыі» цэнтру гораду.

11,5% беларускіх выданьняў на выставе СМІ

Агледзелі мы ўсе 115 адзінак пэрыядычных выданьняў на выставе СМІ. І вось што падлічлі.

Свабоднай прэсы не было. У 15—17% ад агульнай колькасці выданьняў трапляліся беларускія слоўы. Цалкам беларускамоўніцтвом 3,5—4%. Гэта — «Настаўнік», «Універсітэт» (БДУ), «Сельская прафса» (Жабінка), «Народная трыбуна» (Берасцьцезшына).

вінныя скляпы, тэррасы для шашлычных. Рашэнне пра будаўніцтва прынятае Віцебскім гарвыканкамам і ўзгоднене, як кажа намеснік старшыні гарвыканкаму П.Лосіч, з Упраўленнем па ахове гісторыка-культурнай спадчыны і рэстаўрацыі Міністэрства культуры.

Праблема ахоўнае зоны на плошчы Свабоды ў захаванні падмуркай сабору паўсталая сёня. Пасыля рэгістрацыі ў 2002 г. праваслаўнага прыходу Святое пакутніцы Параскевы грамада вернікаў прэтэндавала на гэту частку гісторычнага цэнтра. Тут да разбудовы катэдральнага сабору месцілася драўляная царква Параскевы Пятніцы. Вернікі звязраліся ва ўсе інстанцыі з просьбай аддаць гісторычную тэрыторыю ім, для ўзнаўлення Катэдры. Ці, прынамсі, не зьнішчаць падмуркай, не чапаць намоленое месца. Пагатоў, археолягі выявілі тут і старожытныя клады.

Але яшчэ ў лістападзе 2005 г. праста ў падмурак сабору ўсталілі калядную ялінку, зрабіўшы крыжавіну з бетону, глыбінёю ў чатыры мэтры. Цяпер работнікі «Віцебскводаканалу» рытоць там катлаваны, пракладаюць камунікацыі. У катлаване будзе каналізацыйны калодзеж, працы абумоўленыя неабходнасцю пабудовы дзюкера (напорнага водаадводу) праз Віцбу. Іначай каналізацыя ня справіцца з нагружкай, якую дасыць будучы Маладзёжны цэнтар.

Бульдозэр у намоленым месцы.

Старшыня гарвыканкаму П.Драздоў пагражай будаўнікам штрафамі.

«У туалет усе хочуць хадзіць. А бяз гэтай трубы каналізацыя працаваць ня можа», — камэнтует ситуацыю кіраунік «Віцебскводаканалу» Міхаіл Грынберг.

Месца працаў наведаў і старшыня гарвыканкаму Пётр Драздоў. Ён загадаў «даць штраф, а калі адновяць працы — зноў аштрафаваць». Пасыля яго ад'езду працы аднавіліся. У наступныя дні П.Драздоў зноў прыняхджай, але ўжо бяз гучных заяваў.

Пад вечар на плошцы зьбіра-

еца купка моладзі і вернікаў. На агароджу катлавану чапляюць чорныя жалобныя стужкі.

У вялікай яміне відаць рэшткі муроў, на якіх дзенідзе захавалася тынкоўка, фрагменты росыпісай. Капаючы, прарэзалі кладку аднаго з будынкаў комплексу Мікалаеўскага сабору (падчас праходжання кляштарнага муру зламаўся бур). Рэшткі будынкаў, што вымаюцца экскаваторамі, вывозяцца ў невядомым кірунку.

Сяргей Харэўскі

З ужываньнем беларускай мовы 8—9%. «Навіны Камянецкія» — па-расейску толькі праграма ТБ, 5/6 беларускай мовы. «Ляхавіцкі веснік» — па-расейску праграма і рэклама. Пружанская «Рэйнныя будні» — тое сама. «Да новых парамог» (Клецк) — болей за палову расейскамоўнай. «Асіповіцкі край» — 1/7 па-беларуску. «Зямля і людзі» (Магілёўшчына) — 16 бачын фармату А3 — 1 беларуская. «Веснік Магілёва» — па-беларуску толькі гімн Магілёва. «Магілёў-

кія ведамасці» — з 16 старонак А3 па-беларуску толькі зацемка пра Шклоў Леаніда Анціпенкі. «Кобрынскі веснік» — па-беларуску адзінае віншаванье. А «Драгічынскі веснік», наадварот, успамінае родную мову толькі ў «спачуваньнях родным нябожчыкам».

Ну, і ўжо зусім brutальна дзеянічаюць «Беларускі час» (ФПБ), «Царкоўнае слова» (16A2), «Шахцёр» і «Пінскі веснік» — аніводнага слова па-беларуску, выкарыстоўваюць толькі гімн Магілёва. «Магілёў-

Прыватнаеца такі ж «беларускі» часопіс «Гаспадыня». Выходзіць, 3,5—4% — фальсификацыя.

Выходзіць, 11,5% цалкам ці часткова беларускамоўных і 96,5% цалкам ці часткова расейскамоўных выданьняў. То бок апошніх недзе ў 8,4 разы больш за колькасць газет з ужываньнем беларускай мовы.

Тацяна Таполя, Юрась Навіцкі, Менск

P.S. АМАП для аховы выставы прывезлі на мікрааутобусе і групавіку.

АЛЕСЬ ВЯЛЕЙСКІ

ДАРОГА ЗЪ МЕНСКУ

Дэ́зве з паловай гадзіны аўтобусам —
Еду зъ Менску я да Вялейкі.
Ад сталёва-бетонных офісаў
Я вяртаюся ў рай свой маленькі.

Калачуся ў грамадзкім транспарце —
Спасыцігаю яго выгоды.
Млоснасоўгандыне гэта ў транс вядзе...
У салоне пах чосныка з потам.

А абалал дарогі — вёсачкі.
А ў вёсачках люд руплівы:
На вакенцы крыжыкам дошчачкі,
І пайшлі ў сталічныя нівы.

Каб расквеціць жыцьцё нэонамі,
Каб разжыцца грашыма й важнасьцю,
Пруць сяляне ў цэнтар мільёнамі
Ад радзімы за межы бачнасьці.

Край стаптаны, зъняможаны, схаяны.
Занядбаныя могілкі й хаткі.
Пасыміхаюцца бюсты-сталіны,
На манкуртаў гледзячы статкі...

Ад сталёва-бетонных офісаў
Я вяртаюся ў рай свой маленькі.
Дэ́зве з паловай гадзіны аўтобусам —
Гэта зъ Менску і да Вялейкі.

ЮРАСЬ ПЕТУХОЎ

Ты маўчиш, не хаваеш вачэй,
Я маўчу, не хаваю надзея.
Цішыня. Прыпыніўся нат гук.
Толькі дотык спалоханых рук.

Не стрымацца павінен хтось з нас,
Не прамовіць «Бывай» у адказ.
Толькі хто — не істотна даўно,
З той прычыны, што мы ўжко — адно.

**2007 год — год 125-годзьдзя Купалы й Коласа.
Сёлета «Наша Ніва» штонумар друкue
вершы. Чакаем новых твораў.**

На мосьце над Нямігай 14 траўня.

Вайна з талеркамі дайшла да Менску

Улады сталіцы ўзяліся за талеркі. Яны патрабуюць дэмантаваць спадарожнікаўскую талеркі з фасадаў дамоў. Галоўны архітэктар гораду Аляксандар Андрончык тлумачыць справу эстэтыкай. «Тыя дамы, фасады якіх выходзяць на вуліцы, мусіць выглядаць адапаведна, без спадарожнікаўских антэн і кандыцыянераў, якія парушаюць вонкавае аблічча забудовы».

У Дзьвіне зноў зявіліся плямы нафты

У Латвіі на Дзьвіне ў раёне Краславы і Дзьвінску зноў паставілі абсарбавальныя боны, бо на паверхні зноў зявілася плеўка нафты. 5 траўня ў Бешанковіцкім раёне адбыўся другі прарыў расійскага магістральнаага нафтапрадуктаправоду «Үнеча—Вэнтсыпілс». Нафтапрадукты трапілі ў мэліярацыйны канал, злучаны з ракой Свячанкай — прытокам Улы, якая, у свою чаргу, упадае ў Дзьвіну.

На чатыры шлюбы — тро разводы

У Беларусі ў першым квартале году зарэгістравана 12441 шлюб і 8968 разводаў. У студзені—сакавіку, у параўнанні са студзенем—сакавіком 2006 г., колькасць шлюбай звышліася на 9,8%, а лік разводаў вырас на 15,2%.

Выйшаў на пляцоўку і жывым згарэў

У адным з дамоў сталіцы маладзён жывым згарэў на лесьвічнай пляцоўцы, куды выйшаў пакурыць перад ад'ездам на працу. Суседка пачула дым і выскочыла з кватэры пабачыць, адкуль ён ідзе. Яна першая стала гасіць полымя на вопратцы

суседа, аднак па дарозе ў больніцу хлопец сканаў. Да таго часу як пагасілі полымя, на хлопцы згарэла ўся вопратка. Экспэрты пакуль ня могуць патлумачыць прычыну раптоўнага ўзгарання. Існуюць дзве гіпотэзы, якія тлумачаць такія выпадкі, калі ніяма рэальных доказаў падпалу ці іншых натуральных прычынаў ўзгарання. Абедзве маюць на ўвазе зынешнюю крыніцу агню: гэта ўзгаранье ад статычнай электрычнасці ці шаравой маланкі.

Школьнікам забароняць карыстацца мабільнікамі

З новага навучальнага году ў школах Украіны загадам міністра адукацыі будзе забаронена карыстацца мабільнымі телефонамі ў часе заняткаў. Аднак ня будзе забаронена карыстацца мабільнікамі на перапынках.

Каб заплаціць, дастаткова памахаць карткай

Ужо ў хуткім часе ў Брытаніі будзе ўведзены новы спосаб аплаты дробных пакупак. Дастаткова будзе наблізіць картку да спэцыяльнага прыстасавання, каб заплаціць за газету, бутэрбод ці філіжанку кавы. Вынаходка ўжо мае назуву «tap and go». Такім карткамі можна будзе плаціць за пакупкі, копіт якіх не перавышае 10 фунтаў стэрлінгаў. Пры гэтым набіраць пін-коду ня трэба.

Генэрал з Паўночнай Карэі — аўтар найлепшага анэкдота пра Буша

Падчас перамоваў прадстаўнікоў узброеных сіл аўбедзівух Карэяў генэрал з КНДР Кім Чон Чол рызыкнуў пажартаваць

з Джорджа Буша. Вось гэты анэкдот:

Буш, паглыблены ў міжнародныя справы, падчас ранішнія прабежкі не заўважыў машыну. Група вучняў у апошні момант сцягнула прэзыдэнта Буша з праезнай часткі, ратуючы яму жыцьцё. Удзячны Буш пытаеца ў іх, якую б яны хацелі ўзнагароду.

Хочам, каб нам зарэзэрвалі месцы на нацыянальных могілках у Арлінгтане, — кажуць дзеци.

— Чаму? — пытаеца зьдзіўлены Буш.

— Бо бапцікі нас дакладна пазабіваюць, калі даведаюцца, што мы зрабілі, — адказваюць вучні.

Анэкдот гэтак спадабаўся інтэрнаутам у ЗША, што яны прызналі яго найлепшым за тыдзень.

Да сустрэчы ў Канадзе

У нядзелью ў Маскве скончыўся 71-ы чэмпінат сьвету па хакеі. Гаспадарам турніру, якія хацелі дома перарваць сэрыю няўдачаў, ізноў давялося задавальняцца бронзай. Расейцы ў паўфінале аказаліся слабейшымі за фінаў. У другім паўфінале леташня чэмпіёны, швэды, не змаглі аказаць годнага супраціву канадцам.

У фінале канадцы ад пачатку захапілі ініцыятыву і перамаглі. Такім чынам, канадцы сталі двасцічатырохразовымі чэмпіёнамі сьвету па хакеі. Дагэтуль чэмпіёнскіх тытулаў было аднолькава ў Канады і Рэсеі (з улікам СССР) — па 23.

У наступным годзе чэмпінат пройдзе акурат у Канадзе — у Квэбеку і Галіфаксе. Як ні дзіўна, але радзіма хакею сусветнае першынства будзе прымаць упершыню. Група беларусаў

будзе літасьцівай: Швэцыя, Швайцарыя, Беларусь, Францыя.

**Зьміцер Панкавец,
Вольга Данішэвіч, з
выкарыстаннем
інфармацыі
«Комсомольскай правды
в Беларуссии», LETA,
БЕЛТА, Telegraf.by,
generation.by,
«Рэчпасполітай»**

Маріла Ірада

Ізраільская археолягі, на чале з праф. Егудам Нецрам з Габрэйскага ўніверсітэту ў Ерусаліме, адкрыла мэмарыяльную грабніцу, у якой быў пахаваны цар Юдзі Ірад. Пахавальны комплекс размыяшчайся за 12 км ад Ерусаліму ў старожытным Іродыоне.

Археолягі выявілі рэшткі ўнікальнага саркафагу, але шкілету самога нябожчыка ў ім не было. Да съедыненія мяркуюць, што зыншчэнне шкілету цара адбылося яшчэ ў старожытнасці.

Ірад I, званы Вялікім, панаваў у Юдзі ад 40 г. да н.э., прызначаны Рымам. Паводле Эвангельля, даведаўшыся ад вепчуноў аб нараджэнні будчага цара Юдэйскага, Ірад загадаў перабіць усіх хлопчыкаў у Бэтлееме ад двух гадоў і меншых.

З гістарычных крыніцаў, у першую чаргу ад Ёсіфа Флавія, вядома, што Ірад быў спраўным, але вельмі дэспатычным уладаром. Ён застаўся ў гісторыі як асока, якая збудавала марскі порт у Цэзарэі і перабудавала Другую Святыню ў Ерусаліме. А таксама як асока, якая манікална баялася замахаў на сваё ўласнае жыцьцё. З гэтай прычыны загадаў забіць сваю жонку Марыям і трох сыноў. Пры гэтым у адносінах да Рыму быў бязмежна падатлівы і абсалютна верным.

Генадзь Семянчук

Крамбамбуля Святочная

Крамбамбуля,
Go-records,
2007

У апалітычным раней праекце Вольскага зъявіліся пратэставыя ноткі.

Музычная энцыклапедыя святаў ад самага вясёлага беларускага поп-рок праекту. У альбоме апываюца, як традыцыйныя святы (Купальле, Каляды), так і саўковыя разам з малавыклым яшчэ эўрапейскім (як Хэлоўін ці дзень сьв.Патрыка). Музыка разылічаная ня толькі на тое, каб павесяліцца ды патанчыцца. У апалітычным раней праекце Вольскага зъявіліся пратэставыя ноткі, як у песні пра «таварыш маўзэр», прысвежанай Дню Вялікай Сацыялістычнай Рэвалюцыі. «Дасталі вы сваім Сталінам ды Дзяржынскім», — пяецца тут. Калі ўлічыць разнаплянавасць апошніх альбомаў NRM ды ZET, можна сказаць, што мяжа між гэтymі праектамі ды «Крамбамбуляй» стала зусім празрыстай. Ціпер яе язык не павернецца назваць «папсовым» ці то «эстрадным» праектам, ён канчаткова склаціўся ў андэграунд. Да ўсяго, апошняя песні «Крамбамбуля» запісала бяз знаных гасціц — Гюнэш, Кулінковіча і Міхалка, таму харызма Лявона тут запанавала на поўніцу. На «Святочнай» няма гіту калібра «Абсэнту» і «Гасцей», які б адразу падхапіў народ. Кожная песня — добрая па-свойму, але ніводная не выбіваеца з шэрагу ды ня візьне на вушах. Затое каманда ўзбагацілася ў музычным пляне — на дыску сустракаем стылізацыі пад рэгі, цыганскую музыку, стыль VIA, фольк-рок. Альбом каштоўны і мультымэдыйнай часткай, аформленай з гумарам ды густам. «Крамбамбулю» можна лічыць пачынальнікамі беларуска-

га карпаратыўнага поп-року. На нефармальных урачыстасцях, вясьельлях, днях народзінаў бяз гэтай музыкі аніяк.

пайшоў у гардэроб у час выступу апошніх «рок-каралёў».

Присоедіняйся К нам

SOK, Aist
music, 2006

«Хочаш жыць — спыніся, не ўдыхай!»

Дэбютны альбом адной з самых таленавітых альтэрнатыўных камандаў сталіцы. Тым, хто не наведвае клубную канцэрты, гэты гурт мог запомніцца жорсткай ды эмацийнай рэччу «Менск — горад свабоды» зь «Песень свабоды-2». SOK не намагаецца вылучыцца сярод дзясяткі камандаў, што працуяць у гэтай плыні. Хлопцы з дапамогай гард-коравых стандарту вызываюць сваё стаўленыне да жыцця, ад якога пры жаданні можна ўзяць усё. Але гэта не тупое апіяваныне альлагалічных прыгодаў ці тое наркатачнага трансу: «Хочаш жыць — спыніся, не ўдыхай!» — заклікаюць хлопцы ў песні «Ка-каін». Напоўніцу выхад сваім эмоцыям SOK дае ў ангельскамоўным блёку («Aim» і «SOK»). Але, калі прыслухацца, пад brutальнай абалонкай можна разгледзець завуаліяваную рамантыку. «Вуліца надзяляе цябе свабодай, хочаш быць такім — заставайся з намі//Там, дзе мы стаім пад промнямі святла, гарадзкое неба матляе сваім сцягам», — пяецца ў загалоўнай песні, а перадапошняя кампазіцыя «D&V», не зважаючы на жывёльныя рыкі ў рэфрыне, наагул зараджае станоўчай энэргетыкай.

Нельга не зайдзіць, што група досыць прыстойна гучыць і проста створана дзеля выступаў на рознастайных open-air. Для тых, хто не

Потому что люблю

Аляксей
Хлястоў, West
Records, 2006

Яму наканавана граць ролю «старога хлопчыка».

Другі дыск эстрадніка, на песьнях якога грунтуецца славуты «фармат» беларускага радыё і тэлебачання. Нетаропкі Хлястоў выступаў яшчэ на «Славянскім базары-93», трапіў у студыю «Сяброў», а пасля пакінуў шэрагі «дзяржайных» папсавікоў і зъехаў на доўгі час у Бахрэйн. Зарабіўшы грошай, ён наноў збудаваў кар'еру незалежнага выкананыца з арыентацияй на ўзорную эўрапейскую поп-музыку. У чым значна апярэдзіў свайго брата — Андрэя Хлястова. Аранжыроўкі ў яго куды больш густоўныя, чым у плоймы калегаў па «Срэбраным грамафоне». Музыка Хлястова надта ўжо рафинаваная, нашпігаваная таннымі клявішнымі найгрышамі. Сымелым музычными рашэннямі тут ня месца. Вынятак — хіба апошняя песня «Яна» з прыгожа уплененым саксафонам і аллюзіямі на Джорджа Майкла пачатку 90-х. Хлястоў імкнецца да надзвычайнай спрошчанасці і ў тэкстах. Ён ведае, чаго ад яго хочуць саманазваныя беларускія прадусары і выдатна адчувае стэрэатыпы сваёй немудрагелістай аўдыторыі ад 13 да 18 гадоў. Падаецца, што яму наканавана граць ролю «старога хлопчыка», да скону пеючы ўзвышаныя саладжавыя банальнасці пра неба ды зоры (глядзім на назвы песен: «Уварваща ў неба», «Дзіве зоркі», «Аскепкі неба»...). Для тых, каму мала FM-прымача.

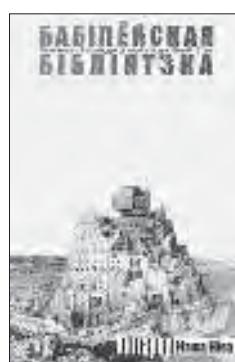
Сяргей
Будкін

Анталёгія «Жанчыны выходзяць з-пад кантролю: беларускае жаночае апавяданье».

Творы найлепшых сучасных аўтарак. Прадмова Іны Кулей.

Пётра Рудкоўскі.
Паўстаньне Беларусі

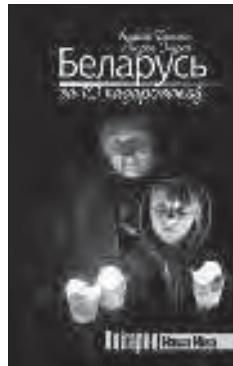

Бабілёнская
бібліятэка.
Замежная літаратура
ў перакладах «Нашай Нівы»

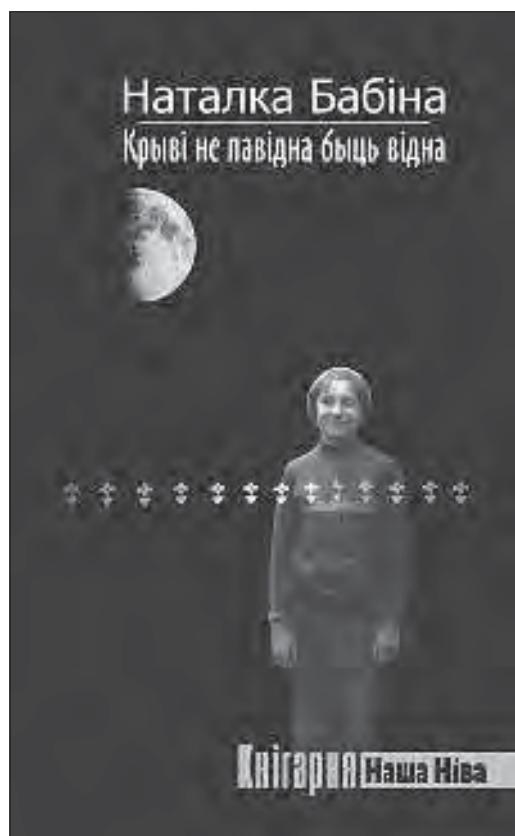

Андрэй Хадановіч.
Сто лі 100 ў на tut.by
Новая кніга паэта,
якога няма патрэбы
прэзэнтаваць.

Андрэй Дынько, Андрэй
Скурко. Беларусь за 10
падарожжаў

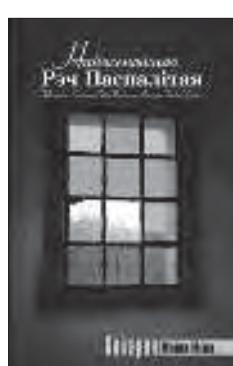

Сямён Печанко.
У Беларускім войску.
(Падарунак прызыўніку)

Наталка Бабіна.
Крыві не павідна
быць відна

Кнігу склалі апавяданьні і
дэтэктыўная аповесьць самай
адчайнай пісьменніцы нашаніўской
жаночай лігі.

Найяснейшая Рэч Паспалітая.
Цывілізацыя-Культура-Рэлігія-Палітыка-
Авантура-Героіка-Успамін

Застаемся!
Сакавік 2006:
Прыватнае і агульнае

пытайцеся ў кнігарнях і ў незалежных распавяжднікаў

Ноч музэяў

19 траўня (сб) у Нацыянальным мастацкім музее (вул. Леніна, 20), у рамках міжнароднай ініцыятывы «Ноч музэяў», пройдзе імпрэза «Пад маскай ночы». Музэй зменіць звыклы рэжым працы і будзе працаўца **ні толькі ўдзень, але й уначы. З 20.00 да 00.00** яго наведнікі стануць удзельні-

камі сапраўднага карнавалу. Бясплатны квіток атрымае той, хто прыйдзе ў самаробнай масцы. А ў фінале свята аўтар найлепшай маскі атрымае падарунак. Свята адбудзеца адначасова на дэзвюх пляцоўках: у фое (джаз, выстава ў жанры ню) і ў новым корпусе (ды-джэй, выступ шкілы баявых мастацтваў).

КІНО НА ВЫХОДНЫЯ

Шрэк, Бэтховэн і баявік «Выбары»

Менскія кінапрэм'еры тыдня.

Шрэк Трэці (Shrek the Third)

ЗША, 2007, каліровы, 90 хв.

Рэжысёры: Крыс Мілер, Раман Хай

Жанр: Аниматычныя камэдыйна-казачныя прыгоды.

Шрэк мусіць наследаваць каралеўства. Але зялёному волату гэта не падабаецца, бо давя-дзеца развязвітаца з родным балотам. Разам з Восьлікам і Катом ён адпраўляецца на пошуки

сапраўднага караля... Артура. А ў каралеўстве Фіёны малімонны сын феі зьдзяйсьніе фашыстоўскі пераварот. У краіне разгортваецца партызанская барацьба...

Прэм'ера заплянаваная на 17 траўня. Фільм будзе дэманстравацца ў кінатэатрах «Аўрора», «Масква», «Кастрычнік».

Перапісваючы Бэтховена (Copying Beethoven)

ЗША — Нямеччына, 2006, 104 хв.

Рэжысэр: Агнешка Голянд

Ролі выконваюць: Эд Гарыс, Дыяна

ВЫСТАВА

Рышард Май і яго вучні
у Нацыянальным ма-
стацкім музее працуе выставка
«Рышард Май і ягоныя вучні»,
дзе можна будзе ўбачыць творы
мастака і ягоных вучняў за 2004–
2007 гады.

КАНЦЭРТЫ

Дзень нараджэння
Кулінковіча

17 траўня (чц) у клубе
«Night Star» (вул. Свярдлова, 2) — вялікі сольны канцэрт гурту Neuro Dubel, у гонар дня нараджэння Аляксандра Кулінковіча. **Пачатак у 19:30.**

Кошт квіткоў: 20 000 (танц-
пляц), 30 000 (столікі). Даведкі
па т.: 671–58–65.

РУСЯ Ў «ГРАФІЦІ»

18 траўня (пт) гурт «Indiga»
запрашае на вечар ROCKавай
музыкі ў **клуб Графіці** (ав. Ка-
лініна, 16). **Пачатак а 19:30.**
Замова месцаў: 779–99–18, 179–
99–18, ICQ: 165–650–843.

Нагуаль

24 траўня (чц) у «Графіці»
грае «Нагуаль». Спэцыяльныя
госыцы: Масуд Талібані (Іран,
Курдыстан). Пачатак у 19:30.

АКЦЫЯ

Музыкі супраць
разбурэння Горадні

За захаваныне гістарычнага
цэнтра Горадні пройдзе шэраг
канцэртаў беларускіх выкана-
ццаў. Першым 22 траўня выступіць
bard Віктар Шалкевіч. Пачатак
канцэрту а 18-й гадзіне. Дзе
будзе канцэрт — арганізатары
паведамяць пазней на сایце
www.za-svabodu.org.

РЫЦАРСКІ ФЭСТ

Меч Лідзкага замку
19–20 траўня ў Лідзкім
замку пройдзе рыцарскі
фэст. У праграме: турнір з пры-
завым фондам 500 у.а.; «касада
замку — пастановочная бітва з
элементамі рэальнага бою; веча-
ровая забава-забойная праграма ў
рыцарскім лягеры ў замкавым
двары.

Кошт квіткоў: 10 тыс. руб.

ТЭАТРЫ

Купалаўскі тэатар

20 (ндз) — «Каханыне ў стылі

барока».

18 (пт) — «Я не пакіну цябе...».

19 (сб) — «Івана, прынцэса

Бургундзкая».

21 (пн) — «Смак яблыка».

23 (ср), 24 (чц) — «Чорная

панна Нясывіжу».

25 (пт) — «Ідылія».

26 (сб) — «Вольга».

27 (ндз) — «Вечар».

ранішнія спектаклі

20 (нда) — «Глаўлінка».

малая сцэна

18 (пт) — «Дзіке паляванье

караля Стаха».

21 (пн) — «Баляды пра кахань-
не».

24 (чц) — «Варшаўская мэлё-
дия».

26 (сб) — «Апэлсінавае віно».

27 (нда) — «Маці».

Тэатар беларускай

драматургії

18 (пт) — «Адвечная песьня».

19 (сб) — «Вячэр».

21 (пн) — «Містэр Розыгрыш»

22 (аўт) — «Валянціна»

23 (ср) — «Ганна ў тропіках».

24 (чц) — «Іванаў».

25 (пт) — «Нязваныя госьцы»

26 (сб) — «Белы анёл з чорнымі

крыламі».

Кругер, Ральф Райч, Біл Ст'юарт

Жанр: Біяграфічна драма, мэлядрама

Студэнтка Венскай кансэрваторыі Ганна ста-
новіца асистэнткай Бэтховэна, калі ён праца-
е над *Дзявятым сымфоніям*. Дзяўчына сама мае
амбіцыі кампазытара, а Бэтховэн разглядае яе як
крыніцу натхнення... Агнешка Голянд — скан-
дальная рэжысэрка (*«Поўнае зацімненне»*).

Сеансы ў кінатэатрах «Аўрора», «Перамога»,
«Цэнтральны», «Mір» ад 17 да 20 траўня.

Таксама ў кінафармаце жахаўка *Такашы Шы-
міцу* (*«Рэінкарнацыя»*), ганконгскі баявік *«Выбары»*,
прадстаўлены на канскім фэсьце і кітайская сацы-
яльная драма *«Натурморт»*, адзначаная *«Залатым*
ільвом» Вэнэцыянскага фэсту.

Андрэй Расінскі

Просты хлопец Бульбашэўскі вырашае стаць першым беларускім супэрмэнам – Бульбманам, але аказваецца ўцягнутым у канфлікт між старшынямі двух калгасаў...

31 кг мяса пад сукенкай

спрабавала вынесьці 57-гадовую гардэробшчыцу Гарадзенскага мясакамбінату. Міліцыя злавіла яе на прахадной. Цяпер аматарку дармавых катлетаў чакае суд.

Адно акно

У вёсцы Сідаравічы, што ля Занаравы, краму РУП «Нараачанскі курортгандаль» сёлета ўжо другі раз абкрадаюць. Першы раз — на Вялікдзень, і яшчэ вось 8 траўня. І ўсё праз адно і тое ж акно. И злодзей вядомы, тутэйшы. Колькі год таму ўжо адбыў пэўны тэрмін пакарання. И зноў за сваё! Шмат у краме не бярэ. Каб не пацягнула на крымінальную справу.

Што злодзей лезе ў краму, як быццам бы ніхто ня бачыў і ня чую. А потым выяўляеца, што бачыл і пыталі ў яго: «Што ты робіш?» — «Што, што? Ня бачыш? У магазін лезу». — «А мне дай!» — «Ну, на табе бутэльку віна».

Вось так і жыве забаўляючыся наша беларуская вёска.

Narach.org

**Калі б улады хацелі яшчэ больш прапіярыць дасягненне
Калдуна на Эўрабачаныні.**

— Вашай увазе прапануеца новы афіцыйна зацьверджаны ўзор п'едэсталу...

Эўрагледзішча і Эўравідовішча. Піша Тэда Лі. Старонка 22.

«НН» СТО ГАДОЎ З ВАМІ

У Віцебскай губэрні, Вушацкай вол. начальніца трапавала выбраць дзясяцкіх на помач паліцыі. Валасны сход адказаўся даць. Тагды валасны пісар напісаў неікі прыгавор і стаў заклікаць мужыкоў па адным, каб тыя яго падпісалі. Баязьлівія паслухалі. Дайшла чарада да Цярэнція зь вёскі Козіна. Ён папрасіў пісара прачытаць паперу, інчай падпісваць не хацеў: «Трэба,— кажа,— ведаць, пад чым дaeце мне падпісвацца». Пісар пачаў яго палохаць і лаяць «кісцінна рускімі» славамі. Цярэнцій падумай—падумай, і, пачасаўшы патыліцу, кажа: «А якое ж ты мне начальства? Ты — наш пастух! Мы цябе кормім, даем вopатку, і ты павінен пісаць тое, што мы табе прыкажам!» Іван зь вёскі Расно падтрымаў Цярэнція. Пісар данёс земскому, што мужыкі бунтуюць. Земскі распрадзіўся, каб іх двох арыштавалі. Мужыкі надта раззлаваліся на «начальства».

(Віт. Гол.)
Наша Ніва, №18, 1907

А ТЫ ПАДПІШЫСЯ!

Каб рэгулярна атрымліваць «Нашу Ніву», проста паведаміце ў Рэдакцыю свой адрас. Адначасова Рэдакцыя звяртаеца з просьбай ахвяраваць на выданье. Дртлі — старонка 17.

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

СУД

30 траўня, 14.15, суд Савецкага раёну (Лагойскі тракт, 3). Прыходзі на суд па спраўе маладафронтніка — падтрымай беларускую моладзь! Якава 47! Брат

КНІГІ

Прапаную камплект факсымільных выданняў «Наша Ніва». Т. 1, 2, 3, 4. Дорага. Рэпрнт «Історыческие сведения... о беларуси» 1855. «Істория белорусско-литовского полесья» 1882, інш. Т.: 753-91-96. alesknig@mail.ru

Прапануя книгі: «Энцыклапедыя ВКЛ» у 2 томах, «Гэутонскі орден», Ластоўскі «Кароткая гісторыя Беларусі», «Беларускі кніга-бор», Гётэ, Летапісы і хронікі, Каляноўскі, Барычэўскі, Філаматы і Філарэты, Улашык, Дамейка, Ельскі, Пяткевічы ды інш.кнігі, багаты выбар. Т.: 753-70-05

Кнігі на беларускай, ангельскай мовах. Для падарунка іншаземцам, тым, хто выучвае бел. анг. мовы. Т.: 753-91-96. alesknig@mail.ru

Набор, рэдагаваны, інтэрвю, аналітика, падбор, апрацоўка матэрыяла, падрыхтоўка рукапісу да друку, пераклад, выдаецца праекты, распаўсюд. Т.: 753-91-96. alesknig@mail.ru

Беларускія кнігі з сэрыі «Кнігарня «Нашай Нівы», «Беларускі кнігазбор» да іншых на книжным кірмашы па вул. Я. Купала, 27, павільён В. Т. для дадаведак: 771-49-39

ПРАЦА

Дзяўчына-філлягіня шукае любую працу, звязаную з тэктамі. Вялікі волют працы. Т.: 174-98-91

Філёлягія шукае працу. Т.: 294-13-38. Свяцілана

СЯБРОЎСКАЕ ПАДАРОЖКА

Зміцер Касцяпяровіч запрашае ў сяброўскую падарожку па маршрутах: 20.05 «Пусціні Драздовічах»: Гарадзец-Лужкі-Германавічы-Мёры-Двор Дзедзіна-Ідолта-Лівоніпаль. 25.05-28.05: Торунь-Хельміна-Добжынь. Т.: 292-54-58, 622-57-20, 509-12-16, 110-19-28

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА

Сяргею К. зь Менску. У «Бзычы» ўсё праўда. Але, каб яна стала літаратурай, трэба напрацаўваць са стылем і сюжэтам.

Зымітру Х. «Тарашкевіца» — гэта правапіс. «Гаварыць на тарашкевіцы» ці «пачуць на тарашкевіцы» немагчыма. Ёсьць нормы і варыянты вымаўлення, а ёсьць варыянты і нормы напісаныня.

Наша Ніва

незалежная газета

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991
галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:
З. Вольскі (1906), А. Уласаў (1906—1914),
Янка Купала (1914—1915), А. Лукшевіч,
У. Знамяроўскі (1920), С. Дубавец (1991—2000).

сакратарка рэдакцыі	Наста Бакшанская
шэф-рэдактар	Андрэй Дынько
фотарэдактар	Арцём Ляві
галоўны рэдактар	Андрэй Скурко
мастакі рэдактар	Сергей Харэўскі
заснавальнік	Місццовы фонд выдання газеты «Наша Ніва»
выдавец	Прыватнае прадпрыемства «Суродзіны»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ:
220050, Менск, а/c 537

Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29.

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Спасылка на «Нашу Ніву» абавязковая. 12 палос форматам A2, 6 друк. арк. Друкарня РУП «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». Менск, пр. Ф. Скарыны, 79. Рэдакцыя не насе адказнасці за змест рэкламных абвестак. Кошт свабодны. Пасведчанне аб рабіцтве падзілічнага выдання №581 ад 4 ліпеня 2002 г., выдадзеное Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Юрыдычны адрас: 220101, г. Менск, пр. Ракасоўскага, 102-71. Р/р 3012206280014 у МГДААТ «Белінвестбанку». Менск, код 764. Наклад 2839. Газета выдаецца 48 разоў на год. Нумар падпісаны ў друк 23.00 16.05.2007. Замова № 2646. Рэдакцыйны адрас: Ракасоўскага, 102-71.